

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Dobrovolnictví koordinované neziskovým spolkem
a jeho přínosy pro rozvoj místní komunity a regionu**

Bc. Věra Andrtová

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Věra Andrtová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Dobrovolnictví koordinované neziskovým spolkem a jeho přínosy pro rozvoj místní komunity a regionu

Název anglicky

Volunteering Coordinated by the Non-profit Association and its Benefits for the Development of the Local Community and Region

Cíle práce

Cílem práce bude posoudit reálný dopad dobrovolnické činnosti do kulturního a společenského dění v obci a blízkém okolí. Dílčím cílem bude zachytit a popsat vliv dobrovolnických aktivit na zkvalitnění sociálních vazeb mezi obyvateli, místními organizacemi, které přispívají k rozvoji komunity a širšímu zapojení občanů do veřejného života.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie města Štětí. Subjektem výzkumu bude kvalita a kvantita zapojení občanů do dobrovolnické služby a činnosti. Objekty šetření budou projekty a aktivity realizované nově vzniklým dobrovolnickým centrem Dobro-volně, z. s., které je podporované místní samosprávou. Data potřebná k naplnění cíle budou získána studiem dokumentů (metodiky dobrovolnictví, dostupných výstupů již realizovaných dobrovolnických akreditovaných projektů Ministerstva vnitra v ČR, zápisy jednání spolku Dobro-volně a dalších spolupracujících místních organizací, webových stránek a facebookového profilu spolku, záznamů regionální televize, článků z místního tištěného zpravodaje apod.). Reálný dopad dobrovolnických aktivit na občany a veřejné dění bude posouzen na základě nestandardizovaných rozhovorů s registrovanými dobrovolníky spolku a s představiteli místních zájmových organizací.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

dobrovolnictví, subsidiarita, integrace, rozvojové aktivity, komunitní život, nezisková organizace

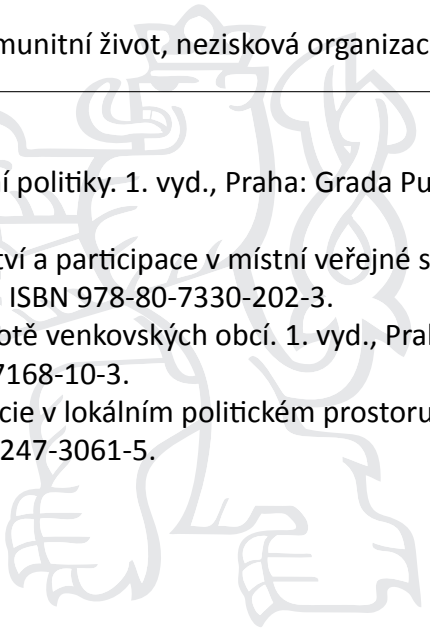
Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vyd., Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČERMÁK, Daniel, VOBECKÁ, Jana a kol. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě. 1. vyd., Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2011. 181 s. ISBN 978-80-7330-202-3.

ČMEJREK, Jaroslav a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí. 1. vyd., Praha: Kernberg Publishing s. r. o., 2009. 133 s. ISBN 978-80-87168-10-3.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. Demokracie v lokálním politickém prostoru. 1. vyd., Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 9. 2018

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Dobrovolnictví koordinované neziskovým spolkem a jeho přínosy pro rozvoj místní komunity a regionu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. března 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D., za jeho odborné vedení a inspirativní konzultace.

Dále děkuji zakladateli Dobrovolnického centra Hestia PhDr. Jiřímu Tošnerovi za poskytnutí knižních publikací k dané oblasti, také děkuji členům spolku Dobro-volně, zaměstnancům a vedení Městského úřadu Štětí, zaměstnankyni pro styk s veřejností Mondí Štětí Michaelle Proškové, ředitelce Dobrovolnického centra Ústí nad Labem Mgr. Lence Černé a vedoucí pracovníci dobrovolnického centra RADKA Bc. Stanislavě Hamákové za čas a trpělivost při získávání informací a poznatků k řešenému tématu. Děkuji také své rodině, která mi poskytla zázemí a byla mi vždy oporou.

Dobrovolnictví koordinované neziskovým spolkem a jeho přínosy pro rozvoj místní komunity a regionu

Abstrakt

Předmětem řešení diplomové práce je rozvíjející se fenomén dnešní doby a možná i výzva pro důstojné zapojení člověka v ekonomice a společnosti třetího tisíciletí, a sice dobrovolnictví, které může být i vhodnou alternativou pro smysluplné trávení volného času.

Práce má dvě hlavní části – teoretickou a aplikační. Teoretická část se věnuje popisu dobrovolnictví a s ním souvisejících charakteristik a činností, upřesňuje jeho význam a přínos pro společnost a přibližuje též roli dobrovolníka a koordinátora dobrovolnických aktivit včetně jejich úkolů a nároků na ně. Zvláště se pak zaměřuje na rozlišení mezi spontánními dobrovolnickými aktivitami a institucionalizovaným pojetím dobrovolnictví v podobě neziskové organizace – dobrovolnického centra.

Aplikační část je de facto případovou studií zaměřenou na vznik a rozvoj dobrovolnického centra v jednom konkrétním městě menší velikosti. Poměrně podrobně jsou z výpovědí jednotlivých respondentů a na základě studia relevantních dokumentů popisovány okolnosti vzniku tohoto nového spolku, přehledně zachyceny jeho hlavní aktivity a nakonec i zhodnoceny přínosy této nové organizace pro rozvoj místní komunity, úroveň participace jejích obyvatel, zapojení firemního sektoru jakož i dopady v rámci širšího regionu.

Klíčová slova: dobrovolnictví, subsidiarita, integrace, rozvojové aktivity, komunitní život, nezisková organizace, mentoring, společenská odpovědnost, občanská angažovanost

Volunteering Coordinated by the Non-profit Association and its Benefits for the Development of the Local Community and Region

Abstract

The subject of this diploma thesis is an evolving present-day phenomenon, and perhaps, a challenge for the dignified involvement of man in the economy and society of the third millennium, namely volunteering, which may also be a suitable alternative for meaningful leisure time.

The thesis has two main parts - a theoretical part and a practical part. The theoretical part deals with the description of volunteering and the characteristics and activities related to it, it elaborates on its importance and benefits for society and also describes the role of the volunteer and coordinator of volunteer activities, including their tasks and the demands placed on them. It then focuses in particular on the distinction between spontaneous volunteer activities and the institutionalized concept of volunteering in the form of non-profit organizations - volunteer centres.

The practical part is de facto a case study focused on the creation and development of a volunteer centre in one particular smaller sized city. Based on the statements of the individual respondents and a study of the relevant documents, a relatively detailed description of the circumstances under which this new association emerged is provided, its main activities are captured in a clear manner, and finally, even the benefits of this new organization for the development of the local community, the level of participation of its inhabitants, the involvement of the corporate sector and its impacts in the wider region are assessed.

Keywords: volunteering, subsidiarity, integration, development activities, community life, non-profit organization, mentoring, social responsibility, civic engagement

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	13
3 Základní pojmy a teoretická východiska	14
3.1 Formy dobrovolnictví a jeho zákonné ukotvení.....	14
3.2 Role dobrovolníka a jeho koordinátora.....	18
3.3 Profesionalizace dobrovolnictví.....	20
3.4 Dobrovolnictví v rámci nevládního neziskového sektoru.....	23
3.4.1 Neziskový sektor.....	27
3.4.2 Dobrovolnické organizace	29
3.4.3 Humanitární organizace.....	30
3.4.4 Ekologické organizace.....	30
3.4.5 Sportovní a vzdělávací organizace	31
3.4.6 Zahraniční dobrovolnická služba.....	31
3.4.7 Kulturní oblast	31
3.4.8 Komunitní zaměření	31
3.4.9 Sociální a zdravotní oblast.....	32
3.5 Význam dobrovolnictví v nové ekonomice	32
4 Dobrovolnictví na menším městě – případová studie Štětí	34
4.1 Demografické charakteristiky města Štětí	34
4.2 Analýza uplatnitelnosti dobrovolnických programů dle věku	38
4.3 Institucionalizace dobrovolnického centra.....	42
4.4 Regionální zastřešení dobrovolnických aktivit	44
4.5 Pilotní projekty dobrovolnického centra	45
4.5.1 Galavečer s benefiční módní přehlídkou	47
4.5.2 Projekt „kreativní v každém věku“	53
4.5.3 Vánoční advent na Tržnici.....	54
4.5.4 Pravidelná mezigenerační setkávání.....	55
4.5.5 Den splněných přání	57
4.5.6 Komunitní zahrada u Domu s chráněnými byty	58
4.6 Formy podpory a potenciál spolupráce na místní úrovni.....	61
4.6.1 Firemní sféra	61
4.6.2 Veřejná podpora od místní samosprávy.....	63
4.6.3 Podpůrné aktivity Úřadu práce	66

4.6.4	Nadační zdroje	67
4.6.5	Spolupráce v rámci Místní akční skupiny Podřipsko.....	68
5	Přínosy dobrovolnictví pro místní komunitu a region.....	74
6	Závěr.....	79
7	Seznam použitých zdrojů.....	82
8	Přílohy	86

Seznam obrázků

Obrázek 1	– Kompetenční požadavky k výkonu koordinátora.....	22
Obrázek 2	– Odborné znalosti koordinátora	22
Obrázek 3	– Obecné dovednosti koordinátora.....	23
Obrázek 4	– Měkké kompetence koordinátora	23
Obrázek 5	– Počet neziskových organizací.....	24
Obrázek 6	– Vyčíslená dobrovolnická práce v ČR.....	25
Obrázek 7	– Graf věkové struktury štětského obyvatelstva a její vývoj v čase.....	38
Obrázek 8	– Graf počet osob a hodin věnovaných přípravě a průběhu	49
Obrázek 9	– Aktivity a podpora Nadace Via za rok 2018	68
Obrázek 10	– Harmonogram výzev MAS Podřipska pro rok 2019	70

Seznam tabulek

Tabulka 1	– Vývoj počtu obyvatel daného	35
Tabulka 2	– Počet přihlášených obyvatel daného území, migrační saldo	36
Tabulka 3	– Počet odhlášených osob daného území.....	36
Tabulka 4	– Mortalita.....	37
Tabulka 5	– Natalita.....	37
Tabulka 6	– Struktura obyvatel Štětí dle věku k 31. 12. 2018.....	39
Tabulka 7	– Průměrný věk klientů čerpající sociální služby města Štětí.....	42
Tabulka 8	– Tříkrálová sbírka ve Štětí za poslední tři roky.....	47
Tabulka 9	– Způsobitelné náklady Galavečera.....	50
Tabulka 10	– Realizační plán "Sousedské zahrady"	60
Tabulka 11	– Rozdělení členů MAS dle sektorů	69
Tabulka 12	– Příjmy od dárců a z grantů v roce 2018	76
Tabulka 13	– Příjmy od dárců a z grantů v roce 2019	76

1 Úvod

Pesimista vidí sklenici vody jako zcela prázdnou,
optimista vidí stejnou sklenici jako z poloviny plnou.
Ale dobrovolník vidí sklenici vody a začne hledat někoho,
kdo by mohl mít žízeň.
František Vondrák

Tento citát přímo vystihuje dobrovolnictví a také důvod, proč jsem si vybrala toto téma nejen pro svou diplomovou práci, ale rovněž pro svůj profesní život.

Dá se říci, že dnes žijeme v té nejpohodlnější době, ve které lidstvo za poslední stovky let žilo. Když na to přijde, můžeme v klidu trávit celé dny v jednom bytě – máme tu vodu, elektřinu, teplo, nemusíme nikde nic lovit, ba dokonce nám hotové jídlo dovezou až do domu, a díky internetu máme snadný přístup k informacím nebo událostem, které se nejen staly, ale i právě probíhají doslova v přímém přenosu.

Přesto vše nasvědčuje tomu, že právě tohle pohodlí našemu fyzickému ale ani psychickému zdraví nesvědčí. Máme pocit, že stále něco potřebujeme – ale co? Co nám ještě chybí?

Je to dobrý pocit...

U dobrovolnictví není svět jen černobílý, sklenice poloprázdná nebo poloplná, neplatí zde ekonomické smyšlení „má dáti / dal“ nebo účelové „něco za něco“, nýbrž dobrovolnictví otevírá hned několik úhlů pohledu na určitou situaci. Osoba, která pomůže vědomě jinému člověku s nezištným záměrem, naplňuje také své potřeby.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Dobrovolnictví a nově pak firemní dobrovolnictví začínají být fenomény poslední doby. Původně vnímané dobrovolnictví například v podobě dobrovolného hasiče nebo zdravotníka či záchranáře při Českém červeném kříži se postupně proměňuje podobně, jako se proměňuje i naše společnost. Žijeme v relativně bohaté zemi, jež podporuje rozvoj občanské společnosti a participační demokracie. Přibývá také lidí, kteří chtějí nějak smysluplně trávit svůj volný čas a být jakkoliv užiteční – pro své bližní, pro svou obec, pro potřebné nebo třeba pro přírodu, která nás obklopuje. Podobně se začínají chovat i některé firmy, které se hlásí ke své společenské odpovědnosti a sounáležitosti s regionem, kde působí, nebo rovnou celou planetou v globálním měřítku.

Hlavním cílem této diplomové práce je právě zaměřit se na různé aspekty a přínosy dobrovolnictví a posoudit, jakým způsobem se promítají jeho dopady do kulturního a společenského dění v konkrétní obci a jejím spádovém regionu. Předmětem zkoumání je záměrně menší město, jehož institucionalizovaná občanská společnost a neziskový sektor nejsou tak rozvinuté, jako tomu bývá ve větších městech České republiky.

Diplomová práce má pak dílčí cíle spočívající v bližším popisu, do jaké míry přispívají rozvíjející se dobrovolnické aktivity ke zkvalitňování sociálních vazeb mezi jednotlivými obyvateli města, případně i mezi jednotlivými organizacemi a institucemi, které v dané lokalitě působí a i jinými způsoby se podílejí na rozvoji místní komunity a širším zapojení občanů do veřejného života.

Předmětem posouzení je rovněž zhodnocení hlavních přínosů nebo i negativ, která s sebou nese institucionalizace dobrovolnických aktivit na místní úrovni v podobě založení samostatné organizace – dobrovolnického centra. Neopomenul se ani fakt, že tato nová organizace se záhy integrovala i do regionálních struktur, jako jsou střešní organizace propojující jednotlivá dobrovolnická centra – Národní asociace dobrovolnictví a Rada dobrovolnických center Severozápad – nebo třeba komunitně vedená Místní akční skupina Podřipsko.

2.2 Metodika

Diplomová práce má svá teoretická východiska spočívající v rozklíčování základní terminologie vážící se k problematice dobrovolnictví, neziskového sektoru, rozvoje občanské společnosti, kompetencí koordinátora dobrovolnických aktivit, ekonomického vyjádření dobrovolnické práce nebo třeba motivace dobrovolníků.

Praktická část diplomové práce je koncipována jako případová studie města Štětí a nově založeného dobrovolnického centra, které začalo v tomto osmitisícovém městě působit. Subjektem zkoumání je kvalita a kvantita zapojení občanů do dobrovolnických aktivit. Objektem prováděného šetření a následného hodnocení jsou projekty a aktivity realizované právě tímto nově vzniklým dobrovolnickým centrem – spolkem Dobro-volně z. s. Zkoumání se rovněž zaměřuje na podmínky a rozsah podpory dobrovolnických aktivit ze strany místní samosprávy, firem nebo dalších organizací a institucí na lokální a regionální úrovni.

Nezbytná data byla pro účely šetření získána především studiem relevantních dokumentů, ať již z centrální úrovně (metodika dobrovolnictví, akreditované dobrovolnické programy nebo dotační pravidla pro oblast dobrovolnické služby Ministerstva vnitra ČR) nebo také z lokálních zdrojů (stanovy spolku, zápisy ze schůzí, projektové záměry, záznamy z veřejných projednání – např. kulatý stůl, informace z webových stránek, facebookových profilů, článků v místním zpravodaji, reportáží z místní kabelové televize apod.).

Skutečný dopad dobrovolnických aktivit na místní komunitu je dále ověřen a popsán na základě nestandardizovaných rozhovorů s členy spolku a s představiteli místních zájmových organizací, firem a institucí.

3 Základní pojmy a teoretická východiska

3.1 Formy dobrovolnictví a jeho zákonné ukotvení

Dobročinnost (dobrý čin) se vyskytuje, co existuje lidstvo samo. Je považována za jednu z nejdůležitějších občanských cností, a to v posledních letech především ve vyspělých zemích, přičemž tento termín můžeme rozdělit na dva pojmy „dárcovství“ a „dobrovolnictví“.

Dárcovství – týká se finančních a nepeněžitých darů určených pro veřejně prospěšné účely.

Dobrovolnictví – na to, jak definovat dobrovolnictví, není mezi společenskými vědci jednotný názor. Obvykle je pojímáno jako pomoc jiným lidem vykonávaná ze svobodné vůle a bez nároku na odměnu. Někdy je za dobrovolnictví považována jen pomoc, která je vykonávaná prostřednictvím nějaké (neziskové, občanské) organizace, a někdy podmínka formální angažovanosti není vyžadována (Frič, Vávra, 2012, s. 27).

Ale ani v této nejjednodušší definici se autoři neztotožňují. V rozporu je například výrok „bez nároku na odměnu“, jelikož spousta organizací kompenzuje dobrovolníkům část nákladů (např. cestovné, stravné apod.). Proto je více výstižná irská definice, kdy „dobrovolnictví představuje čas a energii věnovanou ve prospěch společnosti, místní komunity, jednotlivce, mimo nejbližší rodinu, ve prospěch životního prostředí a dalších – dobrovolné aktivity osoba podniká na základě své svobodné vůle a bezplatně, s výjimkou případných náhrad výloh spojených s touto aktivitou“ (Šojdrová, 2007, s. 13).

V České republice se při pomoci v komunitě (např. sousedům, přátelům apod.) často používá spíše termín **občanská výpomoc**. A právě z hlediska reciprocit a pocitu povinnosti vůči osobě blízké bývá někdy sporné právě ono vymezení „*mimo nejbližší rodinu*“. Někteří obyvatelé mají totiž obvykle těsnější sociální vazby mezi sousedy, přáteli popř. vzdálenějšími příbuznými (ti mohou také tvořit místní komunitu), než s nejbližšími v rodině. Tudíž mohou nabývat stejné reciprocit a pocitu povinnosti vztahy mezi přáteli či sousedy obdobně jako u vztahu rodič a dítě. Jako příklad jistého donucení zmiňují autoři Frič, Pospíšilová a kol. situaci, kdy se rodič cítí povinen pomáhat ve škole či kroužku, jenž navštěvuje jeho dítě (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 9).

Dle Friče a Pospíšilové nalezneme existenci **neformální dobrovolnické činnosti** především v komunitách. Jedná se o aktivity (nákupy, doprava, hlídání dětí apod.) konané neformální skupinou obyvatel. Řadí se sem i sousedská výpomoc (zalévání zahrady, hlídání domácích zvířat atd.). Také sem spadá tzv. „servisní pomoc“ – pomoc člověku (např. hladovému, nemocnému, bezmocnému aj.) v nouzi (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 74).

Za socialismu byly málo rozvinuty služby a neformální vzájemná pomoc hrála v životě lidí významnou roli. Tento fenomén si udržel svoji důležitost i po pádu vlády komunistické strany. Sociální kapitál obyvatelstva střední a východní Evropy je typický přetrvávající vysokou mírou neformálního sociálního kapitálu na úkor formálního, přičemž v západní Evropě je tomu právě naopak (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 74).

Formální dobrovolnická činnost – dobrovolnická služba či činnost je zajištěna a koordinována organizací např. spolkem, nadací, příspěvkovou organizací apod.

Dobrovolnictví sice provází člověka od nepaměti, ale jeho formální rámec byl v České republice ukotven v legislativě až na začátku nového tisíciletí – **zákonem o dobrovolnické službě č. 198/2002 Sb.**, který vstoupil v platnost 1. ledna 2003. Dobrovolnické činnosti však lidé mohou vykonávat i nadále bez ohledu na platnou úpravu tohoto zákona. Takoví dobrovolníci pouze přicházejí o určité výhody, které formální dobrovolnictví umožňuje – například pojištění odpovědnosti dobrovolníka, úhradu zdravotního a důchodového pojištění, zvýšení kvalifikace v podobě získaného certifikátu dlouhodobého dobrovolníka aj. Na druhou stranu dobrovolnické organizace přicházejí bez formálních dobrovolníků o možnost finanční podpory své činnosti ze strany Ministerstva vnitra ČR. Zákon o dobrovolnické službě totiž podmiňuje veřejnou finanční podporu získáním tzv. akreditace¹, kterou dobrovolnická organizace může získat vždy na 4 roky. Pro realizaci formálních dobrovolnických aktivit není nutné akreditovat celou organizaci, ale stačí akreditovat pouze konkrétní projekty. Některé organizace, které evidují, zastřešují a koordinují své dobrovolníky, této možnosti využívají, i když je to administrativně

¹ Bližší podmínky pro získání akreditace dobrovolnické organizace, jakož i nároky na dobrovolníka, který vykonává dobrovolnickou službu v akreditovaném režimu, jsou upraveny *Zákonem č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů*.

náročnější. Na druhou stranu jim to umožňuje být flexibilnější v realizaci svých aktivit, které pak nemusí být v akreditovaném režimu.

Dobrovolnická činnost – aktivity, které dobrovolníci vykonávají třeba i několikrát do roka na příležitostných akcích (úklid nepořádku na veřejných místech, osvětové kampaně, charitativní sbírky apod.). V mezinárodním kontextu je pojem „dobrovolnická činnost“ některými zahraničními autory definována jako aktivity, které nejsou vázané na členství v určité organizaci. Důvodem pro takové vymezení uvádějí modernizaci, která vnáší silné prvky individualizace, jež ovlivňuje styl dobrovolnických aktivit. Poukazují, že v postindustriálních zemích ve srovnání s rozvojovými klesá u mladé generace členství ve většině typů organizací občanské společnosti, ale nikoliv míra dobrovolnické činnosti (Frič, Pospíšilová, 2010, s. 70).

Dobrovolnická služba – je chápána jako dlouhodobý závazek (trvajícím minimálně 3 měsíce; do 3 měsíců je označována za krátkodobou, která zpravidla spadá do dobrovolnické činnosti) věnovat se dobrovolnické práci nebo aktivitě. Dobrovolnická služba je profesionálně organizovaná a může se vykonávat i v zahraničí. Dobrovolnickou službu upravuje Zákon o dobrovolnické službě, který jasně definuje dobrovolníka a jeho práva a povinnosti. Ve druhém paragrafu stanovuje, komu je pomoc od dobrovolníka určena:

„Cílové skupiny osob:

a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,

b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo

c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.“

Zákon také ukládá a specifikuje administrativní náležitosti (zejm. registrace dobrovolníků apod.) a povinnosti (např. pojištění aj.) **vysílajícím organizacím** (např. dobrovolnická centra) a také **přijímacím organizacím** (např. nemocnice, sociální zařízení aj.). Po dodržení

podmínek mohou vysílající organizace žádat Ministerstvo vnitra ČR o dotace na krytí pojištění dobrovolníků, na náklady spojené s evidencí dobrovolníků, s jejich přípravou pro výkon dobrovolnické služby a se zajišťováním výkonu dobrovolnické služby (Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů).

Od 16. října 2007 mohou podle § 115 novelizovaného zákona o sociálních službách působit v zařízeních sociálních služeb také dobrovolníci:

Okruh pracovníků:

1) V sociálních službách vykonávají odbornou činnost

a) sociální pracovníci za podmínek stanovených v § 109 a 110,

b) pracovníci v sociálních službách,

c) zdravotní pracovníci,

d) pedagogičtí pracovníci,

e) manželští a rodinní poradci a další odborní pracovníci, kteří poskytují sociální služby.

2) Při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem² (§ 115 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Pro vysílající organizace a jejich dobrovolníky v akreditovaném režimu podle Zákona o dobrovolnické službě je řečeno, že mohou působit v sociálních službách. S odkazem na § 116 „Pracovníci v sociálních službách“, mohou tak některé dobrovolnické projekty zařadit jako sociální službu (§ 116 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

Přijímací organizace – organizace, pro kterou dobrovolník dobrovolnickou činnost vykonává. Přijímací organizace má smlouvu s vysílající organizací.

Bariéry dobrovolnictví v přijímacích organizacích – dobrovolnictví je naší veřejností stále chápáno jako něco výjimečného. Nedostatek informací o dobrovolnictví je častou příčinou nedůvěry a neochoty s dobrovolníky pracovat. Nejčastější obavy jak u vedoucích pracovníků tak i řadových zaměstnanců jsou následující:

- nezájem organizace o dobrovolníky;

² Tímto zvláštním předpisem se rozumí Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.

- nepochopení potřeby řízení činnosti dobrovolníků;
- obavy z rizika úrazu či škody způsobené dobrovolníkem;
- nedůvěra v čestné motivy dobrovolníka;
- pracovní vytíženost současných pracovníků, které by dobrovolníci ještě více zatížili;
- nedostatek informací o dobrovolnictví;
- názor, že u nás nejsou zájemci o dobrovolnictví (Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění, 2011, s. 19).

Často se také stává, že přijímací organizace má mylnou představu o dobrovolnících. Obrací se na dobrovolnická centra s tím, ať na připravovanou akci, den a hodinu pošlou určité množství dobrovolníků, protože potřebují naléhavě pomoci v určité činnosti. Očekávání přijímací organizace, že centrum dobrovolníky vyšle jako předpřipravený a hotový nástroj na pomocné práce je ovšem naprosto mylné. Praktické zkušenosti ze života upozorňují na podmínku, že *„dobrovolná pomoc nemůže být předepsána – musí vyvěrat z potřeb a motivace dobrovolníků, zaměstnanců, i vedení organizace a musí respektovat potřeby klientů či charakter služeb, které organizace poskytuje“*. Další zásadou je, že *„dobrovolník by neměl nahrazovat práci profesionálů a neměl by dělat činnosti, do kterých se obvykle nikomu nechce“* (Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění, 2011, s. 17).

Vysílající organizace – organizace, která vybírá a eviduje dobrovolníky, připravuje jim pracovní prostředí a náplň činnosti, mentoruje je apod. Uzavírá s nimi smlouvy a dohody (např. mlčenlivost, kodex dobrovolníka, nakládání s osobními údaji, pojištění apod.). Pro výkon dobrovolnické služby je organizacím udělována akreditace Ministerstvem vnitra, na jejímž základě mohou žádat o dotace ke krytí výdajů na pojištění dobrovolníků, mzdu koordinátora a na část nákladů spojených s dobrovolnickou službou – např. ubytování, cestovné apod.

3.2 Role dobrovolníka a jeho koordinátora

Dobrovolník – existuje více definic dobrovolníka od autorů zabývajících se touto oblastí, ale v každé lze nalézt hned několik styčných bodů, které v sobě explicitně či implicitně obsahují. Například Tošner a Sozanská uvádějí, že je to „člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednost ve prospěch ostatních lidí či společnosti“ (Tošner, Sozanská, 2002, s. 35).

Dobrovolníci v České republice – dobrovolníky mohou být Češi i cizí státní příslušníci, mládež, dospělí, senioři, i lidé zdravotně postižení. Dobrovolnická činnost může být vykonávána v tuzemsku i v zahraničí. Dobrovolník může pracovat:

- na plný úvazek;
- při svém zaměstnání (nebo i studiu);
- nárazově;
- pravidelně;
- dlouhodobě;
- krátkodobě;
- v oboru blízkém jeho profesi;
- v úplně odlišném od jeho profese;
- jako odborník – specialista;
- jako pomocná síla (kolektiv autorů ICN, 2001, s. 4).

Dobrovolníci pomáhají v tematických oblastech:

- sportovní, vzdělávací a volnočasové aktivity;
- ekologie a ochrana životního prostředí;
- humanitární organizace a ochrana lidských práv;
- sociální a zdravotní oblast;
- kulturní aktivity;
- zahraniční dobrovolnická služba;
- záchranáři.

Přínosy dobrovolníků – příjemce dobrovolníků (osoba, organizace) získává velmi levně službu, která je na pracovním trhu nedostupná nebo finančně nákladná. Záměrně není uvedeno, že příjemce získává práci či službu zdarma, neboť spolupráce s dobrovolníky určité náklady vyžaduje, ať finanční či časové.

Práce s dobrovolníky je v podstatě personalistika (práce s lidskými zdroji), ale je složitější o element neplacené práce. Vzhledem k tomu, že organizace potřebuje aktivní dobrovolníky udržet v jejich motivaci a přitom je neplatí, vyžaduje práce s dobrovolníky od manažerů organizace vyšší nároky, než se kterými se setkávají personalisté a lidé v běžném pracovním poměru (kolektiv autorů ICN, 2001, s. 6).

Mezi hlavní přínosy dobrovolné činnosti patří:

- levná pracovní síla;
- nové pohledy a názory;
- zpětná vazba;
- duch a nadšení;
- propagace;
- uchazeči o práci (Dlouhá, Ježková, Čaha, 2001, s. 4).

Záměrně je uvedeno slovo **levná a nikoliv zdarma**. Vysílající organizace musí vynaložit určité finanční prostředky na přípravu a realizaci práce s dobrovolníky, je třeba koordinovat jejich aktivity, zajistit dobrovolníkům vhodné pracovní prostředky, prostory apod. Výše nákladů se odvíjí od skutečnosti, zda organizace pracuje s dobrovolníky podle zákona o dobrovolnické službě nebo zda samotní členové organizace jsou dobrovolníky a pracují pravidelně, bezplatně na osobně vytyčeném poslání (Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění, 2011, s. 18).

Dobrovolníci mohou být zapojeni:

- v podpůrných službách (např. organizační pomoc při akcích, pomoc při humanitárních sbírkách);
- v přímých službách (např. konzultanti na Lince bezpečí, osobní asistenti handicapovaných osob, společníci seniorů);
- ve výborech a v řídicích a dohlížecích funkcích (např. ve správních radách neziskových organizací), (Dlouhá, Ježková, Čaha, 2001, s. 4).

3.3 Profesionalizace dobrovolnictví

Zní to paradoxně, ale aby byla dobrovolná pomoc účinná, je potřeba ji efektivně organizovat. Dobrovolnictví ve světě dosáhlo takového rozsahu, že se vytvořil nový obor – **management dobrovolnictví**. Dobře připravený dobrovolnický program může zvýšit výkonnost i profesionalitu organizace a přitom nic neubírá na tvořivosti a spontaneitě dobrovolníků. Naše domácí zkušenost je zatím taková, že stále chybí dostatek dobře připravených míst pro dobrovolníky v organizacích. Naopak lidí, kteří chtějí pomáhat, stále přibývá (Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění, 2011, s. 17).

Kurzy managementu dobrovolnictví jsou kvalitním podkladem pro absolvování zkoušky „**Koordinátor dobrovolníků**“. Při úspěšném absolvování této zkoušky získá účastník osvědčení o získání profesní kvalifikace. Koordinátor dobrovolníků je od roku 2014 uznaným povoláním v Národní soustavě povolání, kde byl pro toto povolání stanoven 7. platový stupeň a 10. platová třída (Hest).

Definice koordinátora dobrovolníků:

„Koordinátor dobrovolníků řídí specifické lidské zdroje – dobrovolníky a zajišťuje veškeré činnosti spojené s jejich činností v souladu s cíli organizace nebo projektu.“ (Hest).

Pracovní činnosti koordinátora:

- komunikace se zástupci služeb či úseků v organizaci pro zjišťování potřeb činností dobrovolníků;
- spolupráce na tvorbě plánů činnosti organizace;
- zajišťování vztahů s veřejností;
- tvorba informačních materiálů;
- nábor a výběr dobrovolníků, včetně vstupních pohovorů;
- uvádění dobrovolníků do jejich činnosti, včetně seznámení s kontaktní osobou určenou pro jejich činnost;
- organizace a vedení školení dobrovolníků;
- komplexní zajišťování koordinace dobrovolníků, organizování a odborné zajišťování koordinace;
- organizace dalších akcí pro dobrovolníky;
- organizace skupinové či individuální supervize dobrovolníků;
- motivace a oceňování dobrovolníků;
- řízení rizik, bezpečnosti a hygieny při činnosti dobrovolníků v organizaci;
- vyhodnocování dobrovolnické činnosti;
- administrativa dobrovolnického programu;
- spolupráce při získávání finančních zdrojů pro dobrovolnictví (Národní soustava povolání).

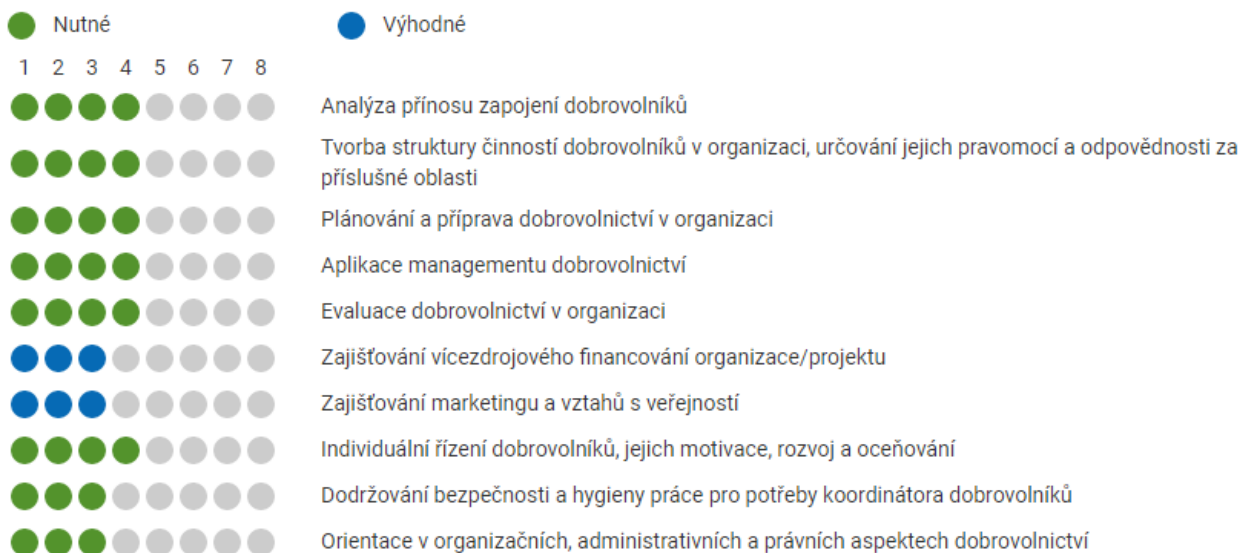
V Národní soustavě povolání je popsáno a zobrazeno, na jakém stupni jsou doporučeny předpoklady, požadavky, znalosti, kompetence a dovednosti k pracovní pozici koordinátora dobrovolníků.

Obrázek 1 – Kompetenční požadavky k výkonu koordinátora

Odborné dovednosti

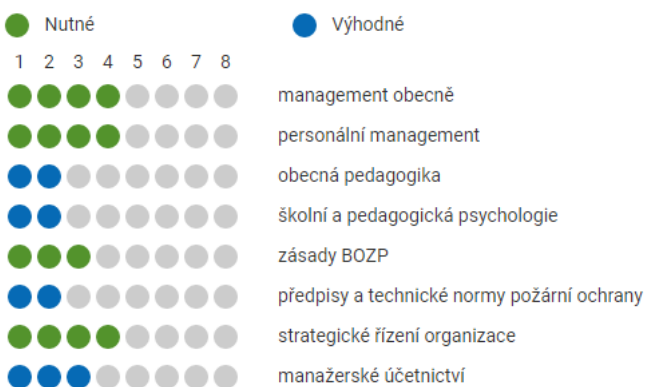
Odborné dovednosti označují schopnost vykonávat určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností. Jedná se tedy o schopnost aplikovat teoretické vědomosti v praxi.

Odborné dovednosti jsou vybrány z Centrální databáze kompetencí (CDK)

Zdroj: Národní soustava povolání

Obrázek 2 – Odborné znalosti koordinátora

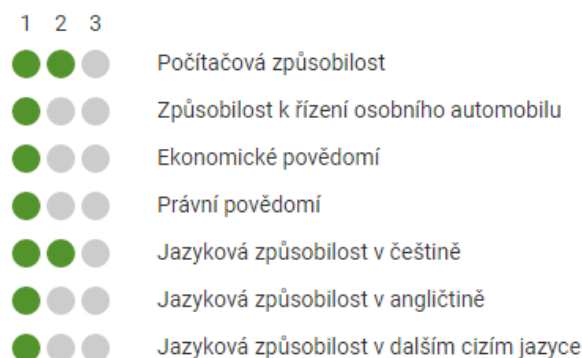
Zdroj: Národní soustava povolání

Obrázek 3 – Obecné dovednosti koordinátora

Odborné kompetence obecné (průřezové) jsou souborem odborných požadavků potřebných pro výkon práce, které zcela výhradně nesouvisí s určitou profesí. Mají průřezový charakter a jsou uplatnitelné napříč obory (např. práce na PC).

Kvalifikační úroveň

Popis kvalifikačních úrovní

Zdroj: Národní soustava povolání

Obrázek 4 – Měkké kompetence koordinátora

Měkké kompetence (soft skills) jsou souborem požadavků potřebných pro kvalitní výkon práce nezávislých na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné (např. tvořivé myšlení, komunikace, vedení lidí).

Kvalifikační úroveň

Popis kvalifikačních úrovní

Zdroj: Národní soustava povolání

3.4 Dobrovolnictví v rámci nevládního neziskového sektoru

Dobrovolnictví je jev, který lidskou společnost provází od nepaměti, avšak jeho důležitost či upřednostňování v zájmu mocných v různých dobách kolísalo. **Někdy byl entuziasmus okázale oceňován, jindy byl velice opomínán.** Ač s velikou podporou se neziskové organizace nesetkají u moci výkonné, konkrétně u prezidenta republiky, v současné době

zájem o dobrovolnické činnosti a služby roste jak ze strany samotných občanů českého státu, tak i zároveň ze strany zákonodárné moci. To vyplývá dle posledních zveřejněných výsledků Českého statistického úřadu, jelikož počet neziskových organizací v České republice v roce 2016 vzrostl oproti předchozímu roku o 3,5 %. Mírně se snížil počet zaměstnanců těchto organizací, naopak vzrostl počet dobrovolníků, kteří odpracovali i více hodin práce (Český statistický úřad).

Podle statistiků postupně přibývá neziskových organizací, mezi které patří spolky, nadace, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace, ale i profesní komory, politické strany, zájmová sdružení firem či veřejné vysoké školy a asociace zdravotních pojišťoven. V roce 2014 jich v Česku existovalo 129 061, předloni pak 137 594. Dobrovolníci působí ve zdravotnictví, sociálních službách, v kultuře, sportu, při ochraně životního prostředí, vzdělávání či práci s dětmi. Pracují ale také v politických stranách a hnutích. Neziskové organizace a instituce zaměstnávaly v roce 2016 asi 104 100 lidí a dobrovolníků měly bezmála 26 700 (České noviny).

Obrázek 5 – Počet neziskových organizací

Statistika počtu nestátních neziskových organizací 2014 – 2017

Rok / právní forma	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Zapsané ústavy	Církevní organizace	Spolky	Pobočné spolky
2014 (prosinec)	508	1 407	2926	123	4 158	86 956	26 118
2015 (květen)	495	1 442	2912	206	4 156	87 698	26 225
2015 (prosinec)	505	1 518	2 894	388	4 166	89 584	26 423
2016 (březen)	505	1 544	2 865	488	4 166	90 412	26 463
2016 (červen)	510	1 574	2 840	557	4 170	91 307	26 583
2016 (září)	510	1 592	2 814	626	4 170	91 931	26 359
2016 (prosinec)	516	1 635	2 792	686	4 177	92 878	26 370
2017 (duben)	515	1 670	2 774	752	4 171	93 651	26 414

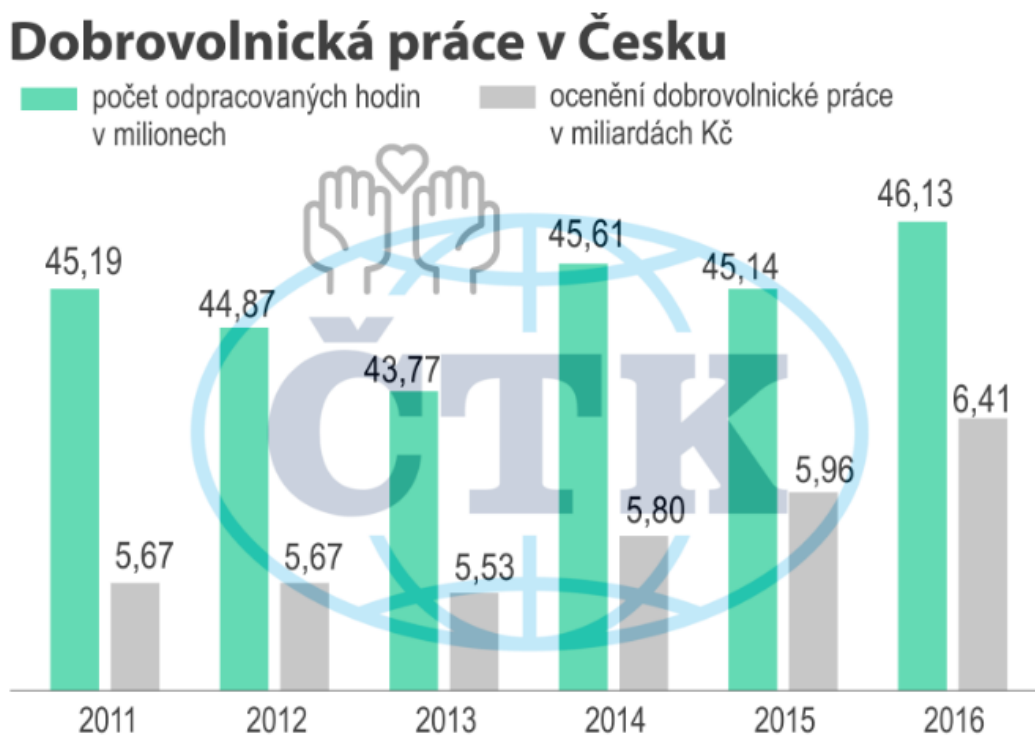
Zdroj: neziskovky.cz

„Hodnota odpracované dobrovolnické práce roste každým rokem. Znamená, jakou mzdu by dostali dobrovolníci, pokud by byli zaměstnanci. Počet odpracovaných hodin také

každým rokem roste. Spousta lidí se zapojí a chtějí neziskovým institucím pomáhat," uvedla 30. října 2018 Českým novinám (dále jen ČTK) Jitka Fořtová z ČSÚ (České noviny).

Instituce aby mohla být považována za neziskovou, musí být organizací, tzn. právním subjektem. Dále musí být nezisková nebo zisk nerozdělující, vzniklé přebytky a zisky musí využívat na svou hlavní činnost a nesmí je přerozdělovat vlastníkům nebo akcionářům. Neziskové instituce musí být institucionálně odděleny od vládních. Nejsou tedy součástí vládního aparátu ani pověřeny výkonem státní moci (měsíčník českého statistického úřadu, 2017, s. 20).

Obrázek 6 – Vyčíslená dobrovolnická práce v ČR

Zdroj: ČTK

Pro ocenění dobrovolnické práce použili statistici medián mzdy z informačního systému o průměrném výdělku, počet hodin zjišťovali u neziskových organizací. V roce 2011 odpracovali lidé dobrovolnický 45,19 milionu hodin za 5,67 miliardy. V dalších dvou letech množství práce kleslo. V roce 2014 statistici zaznamenali celkem 45,61 milionu odpracovaných hodin za 5,8 miliardy. V roce 2015 dobrovolníci věnovali práci pro dobro ostatních 45,14 milionu hodin svého času. Kdyby za to dostali mzdu, vydělali by si celkem 5,96 miliardy korun. V roce 2016 se počet odpracovaných hodin blížil 46,13 milionu.

Hodnota práce činila 6,41 miliardy korun. Proti roku 2015 tak lidé v neziskových organizacích věnovali dobrovolnický prospěšné činnosti téměř o milion hodin víc. V rostoucí sumě se odráží i zvyšování mezd v Česku (České noviny).

Přesto se neziskové organizace staly v poslední době terčem kritiky i nenávistných komentářů na sociálních sítích. Někteří politici začali zpochybňovat jejich přínos a volali po omezení dotací. Prezident Miloš Zeman už dříve neziskové organizace označil za "píjavnice na státním rozpočtu". Premiér Andrej Babiš (ANO 2011) se několikrát zmínil o nutnosti přezkoumat finanční podporu. Odborníci na sociální problematiku ale zdůrazňují, že bez prospěšných společností by se v Česku zhroutily služby pro seniory, vážně nemocné, postižené a další potřebné (České noviny).

Nejvíce dotací ze státního rozpočtu ovšem nesměruje k neziskovým organizacím, které poskytují sociální služby, ale k podpoře sportu. Jak upozorňuje Jitka Fořtová z oddělení netržní ekonomiky odboru vládních a finančních účtů ČSÚ „*Nejvíce dotací ze státního rozpočtu, konkrétně 34,2 %, bylo poskytnuto organizacím z oblasti sportu. Dále pak organizacím působícím v oblastech sociálních věcí a zaměstnanosti, kde se jednalo o 29,7 % dotací. Pro oblast zaměstnanosti byla v roce 2016 určena také většina dotací z EU pro neziskové instituce.*“ (Český statistický úřad).

Výrok pana premiéra Babiše a jeho následné kroky stále sledují média. Velká kritika přišla od neziskových organizací na výrok ministryně financí Aleny Schillerové (za ANO 2011) ze začátku srpna 2018, že by ze čtrnácti miliard korun ročních dotací pro neziskové organizace ráda ušetřila tři miliardy. Právě po vlně kritiky, která směřovala i na premiéra, Babiš uvedl, že „vláda bude postupovat podle analýzy, kterou nechal vypracovat“ (Aktuálně.cz).

Začátkem roku 2019 se deník Aktuálně.cz snažil dokument s analýzou získat. Zpočátku to vypadalo nadějně, jelikož nikdo jeho vznik nerozporoval. Mluvčí vlády Petra Doležalová pouze na žádost opakovaně uváděla, že analýza ještě není hotová a vláda na ní stále pracuje. Po odeslání žádosti s odvoláním na zákon o svobodném přístupu k informacím došel z Úřadu vlády nejprve na konci listopadu odkaz na dokument „Rozbor financování nestátních neziskových organizací za rok 2016“. Ten však vznikl ještě předtím, než se hospodaření neziskovek stalo vládním tématem, a tak ho Babiš nemohl na konci srpna nechat vypracovat.

Deník Aktuálně.cz se proto obrátil i na tiskového mluvčí premiéra Andreje Babiše s dotazem, komu a jakou analýzu vlastně zadal. Žádná odpověď však nepřišla (Aktuálně.cz).

Na tento článek zareagovala předsedkyně Asociace nestátních neziskových organizací České republiky, z. s. (ANNO ČR) Ing. Martina Berdychová, která na stránkách asociace uvedla: *„Neexistující analýza financování neziskového sektoru není jen dalším nesplněným slibem premiéra Babiše. Celou záležitost považujeme za nehoráznou manipulaci fakty. Rozbor financování nestátních neziskových organizací zadával po řadu let Úřad vlády Centru pro výzkum neziskového sektoru při MU Brno. Rozbor za rok 2017 už objednaný nebyl, ale rozhodně není pravda, že se financování neziskovek nesledovalo. Jen teď díky krokům vlády nejsou k dispozici data žádná“* (ANNO ČR).

Ale přesto, že se takový dokument zpracuje, otázkou tak nadále zůstane, co vlastně vypoví, jelikož k financování organizace používají více zdrojů – např. čerpají dotace z Evropských fondů, od krajů, měst, obcí, místních akčních skupin, nadací, od soukromých dárců, ale také od firem, které si na základě smlouvy o daru snižují daňový základ.

3.4.1 Neziskový sektor

Neziskové organizace jsou vymezeny jako organizace nevytvářející zisk k přerozdělování mezi jeho vlastníky, správce nebo zakladatele. Mohou zisk vytvořit, ale musí ho zase vložit zpět k rozvoji organizace a plnění jejích cílů. Sektor kromě nevládních neziskových organizací zahrnuje i organizace příspěvkové, rozpočtové, odbory, politické strany a hnutí, zájmová sdružení právnických osob, družstva (pokud jsou zřizována za jinými účely než podnikání), nepodnikatelské obchodní společnosti, příp. i právnické osoby zřizované samotnými zákony např. Česká akademie věd, Česká televize, Český rozhlas (sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS, s. 51).

Ve sborníku se Marie Dohnalová³ přiklání k pojmu **občanský sektor**, pod nímž v dnešní době rozumíme mnohem více než jen sektor, který se zabývá péčí o lidi postižené, znevýhodněné a společensky slabé. Občanský sektor chápe jako prostor mezi státem, státními institucemi, trhem, ziskovými soukromými společnostmi a jednotlivými občany nebo skupinami občanů. Představuje formy činností, které většinou mohou fungovat

³ Ing. Marie Dohnalová, CSc. byla v roce publikace vedoucí katedry občanského sektoru na Fakultě humanitních studií University Karlovy v Praze.

nezávisle na státu a jeho mocenských orgánech (sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS, 2005, s. 4).

Mezi sociálně-ekonomické partnery vedle veřejné správy a podnikatelského (zaměstnavatelského) prostředí uvádí ve sborníku Roman Haken⁴ **třetí sektor neziskový**. V širším pojetí řadíme veškeré organizace, které nejsou založeny za účelem tvorby a rozdělení zisku, jako **not-for-profit** (ne-pro-ziskové), tedy patří sem politické strany, odbory, akademická půda, cechy, zájmová sdružení právnických osob, družstva, komory, profesní svazy, různé příspěvkové organizace apod. V užším pojetí zmiňuje nestátní neziskové organizace (NNO). Dále autor připouští, že do třetího sektoru jistě patří i občanské aktivity, které vykonávají nějakou obecně nebo vzájemně prospěšnou aktivitu bez právní subjektivity – pietní akce, sousedské iniciativy, organizování obyvatel. Závěrem konstatuje, že občanské aktivity spolu s nestátními neziskovými organizacemi by snad mohly být definovány jako **občanský sektor** (sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS, 2005, s. 10).

Simona Škarabelová⁵ ve sborníku uvádí, že vymezení pojmu „**nestátní nezisková organizace**“ skýtá řadu úskalí a tvrdí, že ani teoretikové v této oblasti nedocházejí k shodě. Pro každodenní praxi stačí znát mezinárodně uznávanou definici neziskových organizací spolu s jejich vymezením v české úpravě (sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS, 2005, s. 24).

Autorka se přiklání vymezení, že nestátní neziskový sektor je jako soubor institucí, které existují vně státních struktur, avšak slouží v zásadě veřejným zájmům, na rozdíl od zájmů státních. Za určující považuje pět základních vlastností:

1. **Institucionalizované** – mají institucionální strukturu, jistou organizační skutečnost, bez ohledu na to, zda jsou formálně nebo právně registrovány.
2. **Soukromé** – tedy jsou institucionálně odděleny od státní správy, ani jí nejsou řízeny. To neznamená, že nemohou mít významnou státní podporu nebo ve vedení nemohou

⁴ Roman Haken byl v roce publikace členem Rady vlády pro nestátní organizace a výkonným ředitelem Centra pro komunitní práci.

⁵ Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D. působila v roce publikace na katedře veřejné ekonomie Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně a byla členkou výzkumného Centra pro výzkum neziskového sektoru.

být mj. státní úředníci. Rozhodující je fakt, že základní struktura neziskových organizací je ve své podstatě soukromá.

3. **Neziskové** – ve smyslu nerozdělování zisku, tj. nepřipouští se u nich žádné přerozdělení zisků vzniklých z činností organizace mezi vlastníky nebo vedení organizace. Neziskové organizace mohou svou činností vytvářet zisk, ovšem ten musí být použit na cíle dané posláním organizace.
4. **Samosprávné a nezávislé** – jsou vybaveny vlastními postupy a strukturami, které umožňují kontrolu vlastních činností, tzn., že neziskové organizace nejsou ovládány zvenčí, ale jsou schopny řídit samy sebe. Nekontroluje je ani stát, ani instituce stojící mimo něj.
5. **Dobrovolné** – využívají dobrovolnou účast na svých činnostech. Dobrovolnost se může projevat jak výkonem neplacené práce pro organizaci, tak formou darů nebo čestné účasti ve správních radách (sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS, 2005, s. 24).

3.4.2 Dobrovolnické organizace

Dobrovolnické organizace jsou informační, kontaktní základny pro osoby, které se chtějí dobrovolníky stát a střediska metodické pomoci pro dobrovolnické aktivity. Některé organizace se specializují na určité tematické oblasti – sociální, zdravotní, kulturní, ekologické, komunitní, humanitární apod. Dále se dobrovolnická centra člení dle územního působení na regionální, státní či nadnárodní. Příklady organizací dle jednotlivých kategorií jsou uvedeny v následujících podkapitolách. U některých organizací se dělení prolíná a zabývají se více tématy jako třeba **Český červený kříž**, který působí zejména v oblasti humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně-výchovné (Český červený kříž).

Český červený kříž plní zejména tyto úkoly:

- působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí;
- poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby;
- působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby;
- šíří znalost Ženevských úmluv;

- působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče (Český červený kříž).

3.4.3 Humanitární organizace

ADRA (Adventist Development and Relief Agency) je mezinárodní organizací působící ve více než 120 zemích světa. Od roku 1956 pomáhá nejenom bezprostředně při katastrofách, ale podporuje i dlouhodobé rozvojové programy. ADRA pomáhá lidem bez rozdílu rasy, pohlaví, vyznání nebo náboženského přesvědčení (Piechowicz Kateřina, 2012, s. 3).

V České republice byla založena v roce 1992. Věnuje se rozvoji dobrovolnictví, pomáhá lidem zasaženým mimořádnými událostmi a realizuje vzdělávání v oblasti rozvojové pomoci. První pobočka vznikla ve Frýdku-Místku, svou činnost rozšířila dále do Ostravy, Havířova, Brna, Břeclavi, Českých Budějovic, Chomutova, Liberce, Plzně, Prahy, Příbrami, Valašského Meziříčí, Zlína, Znojma a České Lípy⁶ (ADRA).

3.4.4 Ekologické organizace

Arnika je česká nezisková organizace, která spojuje lidi usilující o lepší životní prostředí. „Věříme, že přírodní bohatství není pouze darem, ale také závazkem uchovat jej do budoucna.“ Arnika chrání přírodu a zdravé prostředí pro budoucí generace doma i ve světě. Dlouhodobě prosazuje méně odpadů a nebezpečných látek, živé řeky a pestrou přírodu a právo občanů rozhodovat o životním prostředí (Arnika).

Arnika pracuje ve třech programech:

- **Centrum pro podporu občanů** – podporuje veřejnost v rozhodování o životním prostředí;
- **Ochrana přírody** – chrání druhovou rozmanitost a hodnotu našich vod a toků;
- **Toxické látky a odpady** – zaměřuje se na omezování jejich výskyt a prosazuje lepší informovanost (Arnika).

Pobočky po České republice najdeme v Českých Budějovicích, Děčíně, Havířově, Uherském Hradišti, Jihlavě, Ostravě a Praze.

⁶ Dobrovolnické centrum ADRA Česká Lípa je členem neformální Rady Dobrovolnických center Severozápad.

3.4.5 Sportovní a vzdělávací organizace

Mezi organizacemi zabývajícími se mimoškolními volnočasovými aktivitami, zájmovými kroužky pro děti a mládež, tělovýchovou a turistickou najdeme např. **Junák ČR, Pionýr, YMCA** a další.

3.4.6 Zahraniční dobrovolnická služba

INEX – SDA (sdružení dobrovolnických aktivit) je nevládní nezisková organizace, která se od roku 1991 zabývá mezinárodním dobrovolnictvím a mezikulturním vzděláváním (Inexsda).

Vize tohoto sdružení zní: „*Chceme žít ve společnosti, ve které se lidé respektují a přistupují zodpovědně k okolnímu světu. Věříme, že dobrovolnictví a spolupráce na lokální i globální úrovni je cestou ke vzájemnému porozumění a nenásilí*“ (Inexsda).

3.4.7 Kulturní oblast

Ke svým stávajícím projektům se o akreditaci na dobrovolnickou službu v oblasti kultury pokusilo rozšířit jako první **Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem**, které v roce 2011 získalo akreditaci na dobrovolnickou službu v muzeu a knihovně (Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění, 2011, s. 31). Po mnoha úpravách žádosti o akreditaci a vyjasňování pojmů byla první akreditace v oblasti kultury vydána právě do Ústí nad Labem, přičemž nyní existují i další organizace, které v následujících letech obdobnou akreditaci také získaly.

3.4.8 Komunitní zaměření

Nadace Via je nezávislá česká nadace. Nečerpá peníze z evropských ani státních fondů, ale finanční prostředky získává výhradně od individuálních dárců, firem, nadací a z výnosů nadačního jmění. Tým tvoří 20 zaměstnanců. Organizace vznikla v roce 1997, kdy navázala na činnost české pobočky americké nadace The Foundation for a Civil Society. Od té doby podpořila takřka 4 000 projektů. Od roku 2005 doplňují činnost Nadace Via její sesterské organizace – Friends of Via v Pittsburghu a Sdružení Via a Nadační fond Via Clarita v Praze (Nadacevia).

I když je nadace Via především zaměřena na alokaci finančních darů pro komunitní projekty s dobrovolnickými aktivitami, pro svou efektivnější práci vyhledává také své dobrovolníky, levné služby tisku a prostory zdarma nebo za sníženou cenu pro školení a workshopy (Nadacevia).

3.4.9 Sociální a zdravotní oblast

Naděje⁷ vznikla jako jedna z prvních neziskových organizací po roce 1989 u nás. Je česká organizace a působí takřka na celém území republiky. Poskytuje služby duchovní, sociální, zdravotní, humanitární a charitativní, poradenské, vzdělávací a výchovné včetně doplňkových služeb. Snaží se pomáhat lidem s cílem podpořit jejich kompetence a zlepšit vztahy. Pracuje s jednotlivci i rodinami, s dětmi, mládeží, dospělými i seniory (Naděje).

Poskytuje pomoc lidem v nouzi v pěti oblastech – NADĚJE PRO:

- LIDI VE STÁŘÍ – ročně zajišťuje důstojný život i v této jeho etapě 800 lidem;
- LIDI BEZ DOMOVA – ročně poskytuje 152 000 noclehů těm, kteří nemají, kam jít;
- LIDI S HANDICAPEM – ročně poskytuje péči 450 lidem s mentálním, zdravotním a kombinovaným handicapem;
- OHROŽENÉ RODINY – ročně pomáhá 550 rodinám v sociální nouzi;
- OHROŽENÉ DĚTI A MLÁDEŽ – v klubech NADĚJE ročně naplňuje aktivitami volný čas 600 dětí a mladých lidí (Naděje).

3.5 Význam dobrovolnictví v nové ekonomice

V poslední době vědci poukazují na fakt, že se současným rozvojem technologií **zanikne během příštího desetiletí až 47 %** pracovních pozic, které nyní zastávají lidé. Každá technologická revoluce způsobila zánik pracovních pozic, ale přinesla nová zaměstnání a i zcela nové profese.

Ekonomové zkoumající dějiny inovací v Evropě od 16. století zjistili, že v případech, kde nové produkty a služby budily největší obavy, došlo také k největšímu nárůstu nových pracovních míst. Například v 70. letech 20. století panovala obava, že s nástupem bankomatů dojde k uzavírání bankovních poboček a k úbytku bankovních úředníků. V současnosti však banky zaměstnávají mnohem více bankovních úředníků než v 80. letech, ale jejich

⁷ Naděje má pobočku i ve městě Štětí.

úloha se změnila. Prosté vykonávání běžných transakcí nahradilo budování a rozvoj kvalitních vztahů se zákazníky (Gallo, 2018, s. 18).

Zároveň v současnosti mnozí zaměstnavatelé poukazují na skutečnost, že tzv. mileniálům (generaci Y)⁸ brání slabé komunikační dovednosti v postupu na pracovišti. Ve světě, kde nám technologie umožňují vmžiku přepravit zboží i informace z jednoho konce planety na druhý, je umění komunikace mnohem důležitější než kdy dřív. Je třeba si uvědomit, že stroje (umělá inteligence) se sice mohou naučit číst lidské emoce, ale rozhodně to neznamena, že je také skutečně cítí. A právě **dobrovolnictví může být kvalitním a do budoucna vyhledávaným nástrojem, jak zlepšit komunikační dovednosti a rozvinout empatické cítění, které bude žádáno a vyhledáváno nejen zaměstnavateli, ale bude o to více potřebnější v nové společnosti třetího tisíciletí.**

⁸ Termíny generace X, Y resp. Z se vžily používat v demografii, sociálních vědách, ale třeba i v ekonomii, marketingu nebo populární kultuře.

Generace X - Lidé narození zhruba mezi lety 1965 až 1980 se narodili do světa bez počítačů a jako děti si hrály v reálném světě. Sladká dětská naivita jim spolu s úctou k rodičům vydržela mnohem déle než generacím následujícím. Technologie vnímají a sledují, ale používají je méně. Telefon je pro ně stále hlavně na volání a na psaní textových zpráv.

Generace Y - Jsou to lidé, kteří dospívali na přelomu tisíciletí, proto se jim někdy říká **mileniálové**. Je to první generace, která vyrůstala obklopena moderními technologiemi (díky nim má pocit, že svět je na dosah ruky), jsou jim blízké a patří do každodenního života. Sdílejí, stahují aplikace a naplno je používají. Byli vychováni tak, že když si půjdou za svým, mohou mít, co si zaslouží. Zatímco pro generaci X byly peníze a práce jednou z hlavních položek na vrcholu žebříčku hodnot, generace Y se v tomto liší. Peníze jsou důležité, ale jsou především nástrojem, jak si život užívat. Mileniálové nežijí kvůli tomu, aby pracovali. Pracují kvůli tomu, aby mohli krásně žít.

Generace Z - Nyní dospívající osoby, zhruba ve věku 15–19 let. Tato generace nepoznala téměř nic jiného než absolutně digitalizovaný a propojený svět. Mobilní telefony a internet jsou součástí jejich života už od první třídy. Na počítači se dívají na videa, jak na počítači někdo hraje hry. Dívky se především dívají na videa, jak se někdo jiný líčí atd. Často si hledají svého oblíbeného youtubera/youtuberku nebo si sami založí kanál, aby světu zprostředkovali svůj nepodložený názor, a to na cokoli.

4 Dobrovolnictví na menším městě – případová studie Štětí

Z analýzy akreditovaných projektů vysílajících organizací v oblasti dobrovolnické služby jednoznačně vyplývá, že dobrovolnickým aktivitám se výrazně více daří ve větších městech. Vzhledem k tomu, že akreditaci organizacím na tyto projekty uděluje Ministerstvo vnitra ČR na 3 roky, poslouží jako věrohodný vzorek období tří let, a sice roky 2016 – 2018. Za tu dobu obdrželo akreditaci celkem 250 projektů, přičemž většina organizací byla z velkých měst (45 zejm. statutárních a bývalých okresních měst s počtem obyvatel 15 tis. a více). Svými dobrovolnickými organizacemi bylo zastoupeno pouze 15 menších měst o počtu 5 – 15 tisíc obyvatel, a z menších sídel pouze 4 obce, kde je navíc dobrovolnická aktivita úzce svázána s nějakým významným zdravotním nebo sociálním zařízením.

Výše popsané charakteristiky jenom potvrzují, že rozvoj dobrovolnictví úzce souvisí s rozvinutostí občanské společnosti v tom kterém městě nebo obci. Ve městech s vyšším počtem obyvatel je zcela logicky mnohem pestřejší skladba obyvatel s různými zájmy a tedy i vyšší potenciál k různému sdružování a spolčování. Druhým významným faktorem je existence rozličných služeb a pobytových zařízení v oblasti zdravotní a sociální péče. Takovéto instituce obvykle také bývají ve větších městech – například nemocnice, domovy důchodců, ústavy sociální péče, různé formy chráněného nebo azylového bydlení apod.

V neposlední řadě je klíčovým faktorem pro rozvoj dobrovolnictví přítomnost nějaké zapálené osoby – nadšence, který chce aktivně měnit svět kolem sebe a strhává k tomu i další spoluobčany. Často se totiž děje to, že je mezi námi spousta lidí, kteří by i chtěli různě pomáhat, jenom nevědí jak (kam jít, koho se zeptat apod.), na druhou stranu je zde i dost lidí, kteří pomoc potřebují – ti ovšem často zase nevědí, jak si o ni mají říci a případně komu, nebo se zkrátka jen stydí s takovou prosbou přijít. Zapálený jedinec pak v takovém na první pohled nesrozumitelném a tápavém prostředí může zapůsobit jako roznětka křesadlo, která řadu skutečností a procesů velmi efektivně urychlí a při tom zbourá i řadu bariér a předsudků.

4.1 Demografické charakteristiky města Štětí

Proč tedy dobrovolnické centrum právě ve Štětí? Faktem je, že město Štětí má svá specifika, která měla a stále mají vliv na fluktuaci zdejších obyvatel a jeho rozvoj. Město bylo v minulosti součástí bývalých Sudet a v současnosti se pyšní největší papírnou ve Střední Evropě, díky níž během posledních šedesáti let zněkolikanásobilo svou velikost i počet

obyvatel přicházejících z různých koutů tehdejšího Československa i zahraničí. Bohužel je také proslulé výrobou a distribucí všemožných drog, a dodnes jsou zde sociálně vyloučené lokality, kde je problematické soužití s lidmi nerespektujícími práva a kulturní zvyklosti většiny. Místní samospráva navíc v dnešní době čelí problémům spojených se stárnutím zdejší populace, jakož i s postupným odlivem mladých a vzdělanějších lidí. Nenásilným nástrojem, jak podpořit komunitní zázemí, utužit pospolitost obyvatel, prohloubit vztah k místu i městu, a celkově tak zvýšit zdejší životní úroveň může být právě dobrovolnictví.

Následující tabulka podrobně zachycuje odliv místních obyvatel, a to především přímo ve městě. Za posledních dvanáct let se jedná téměř o šest stovek obyvatel. Jen v místních částech Chcebuz, Počeplice a Veselí nalezneme příliv obyvatel, ale celkem se jedná o 51 osob, což je zanedbatelné číslo v poměru s úbytkem. Přírůstek na Chcebuzi je díky výstavbě nových rodinných domů. Nyní jsou parcely obsazeny a neplánuje se další zabírání orné půdy pro zasařování dalších stavebních parcel. Vedení města se naopak snaží stimulovat občany k opravám a opětovnému zabydlení domů v centrech obcí, které jsou vyhovověny a jsou pozůstatkem původního převážně německého obyvatelstva bývalých Sudet.

Tabulka 1 – Vývoj počtu obyvatel daného

Počet obyvatel	Štětí	Radouň	Chcebuz	Brocno	Počeplice	Stratí	Hněvice	Čakovice	Újezd	Veselí	CELKEM
k 31.12.2006	7 728	252	233	233	176	162	145	60	43	34	9 066
k 31.12.2007	7 636	260	237	235	175	161	149	65	41	35	8 994
k 31.12.2008	7 575	246	230	231	178	170	156	67	39	33	8 925
k 31.12.2009	7 518	252	231	235	177	165	158	64	43	33	8 876
k 31.12.2010	7 491	253	248	237	172	170	159	65	43	33	8 871
k 31.12.2011	7 505	247	245	234	165	166	153	60	44	30	8 849
k 31.12.2012	7 458	251	243	229	175	159	153	61	44	30	8 803
k 31.12.2013	7 453	251	247	237	187	159	155	57	45	32	8 823
k 31.12.2014	7 466	248	249	233	202	149	151	52	42	37	8 829
k 31.12.2015	7 432	238	263	221	203	143	145	51	40	41	8 777
k 31.12.2016	7 381	232	249	216	212	136	136	51	40	40	8 693
k 31.12.2017	7 290	236	261	217	188	134	131	52	39	43	8 591
k 31.12.2018	7 200	225	259	212	191	127	124	57	39	44	8 478

Zdroj: vlastní zpracování

Jak vyplývá z porovnávaných demografických dat, tak příčinou úbytku místních obyvatel není přímo stárnutí populace a větší úmrtnost nýbrž záporné migrační saldo. Za posledních

12 let zde zemřelo celkem 1 105 osob, přičemž nových občánků se narodilo 1 103, což je prakticky vyrovnané. Znepokojující je, že od 2007 po současnost (jen rok 2013 je výjimkou) migrační saldo je stále záporné. Za sledované časové období se z města Štětí vystěhovalo celkem 2364, ovšem přistěhovalo pouhých 1778. Ukazatel záporného migračního salda hovoří jasně v neprospěch stability zdejší populace a může být do budoucna pro město a jeho místní části limitujícím faktorem.

Tabulka 2 – Počet přihlášených obyvatel daného území, migrační saldo

Přihlášeno	Štětí	Radouň	Cheebuz	Brocno	Počeplice	Stračí	Hněvice	Čakovice	Újezd	Veselí	CELKEM	Přihlášeno – odhlášeno
2007	68	16	6	6	4	3	10	6	1	3	123	-64
2008	95	3	7	3	8	6	3	4			129	-91
2009	84	9	12	6	5		6	1	4	1	128	-61
2010	116	7	20	6	3	4	4	1			161	-38
2011	130	3		6	3	2	1	1	2	1	149	-24
2012	114	4	1	2	11	1	2	2		2	139	-25
2013	140	2	9	8	16	1	4			2	182	12
2014	125	3	18	1	16			1		4	168	-3
2015	120	3	15	1	5	2	1	3		4	154	-34
2016	123	3	6	4	11						147	-68
2017	92	15	21	6	10	5	3	4		2	158	-78
2018	110	4	1	4	15	1		5			140	-112

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 3 – Počet odhlášených osob daného území

Odhlášeno	Štětí	Radouň	Cheebuz	Brocno	Počeplice	Stračí	Hněvice	Čakovice	Újezd	Veselí	CELKEM
2007	156	7	2	5	4	3	6	1	2	1	187
2008	167	19	16	6	3		2	2	4	1	220
2009	155	4	12	3	6	2	5	1		1	189
2010	175	3	5	6	8		2				199
2011	124	8	6	8	6	6	7	5		3	173
2012	143		2	5	3	5	4			2	164
2013	153	3	2	1	6	1	1	3			170
2014	123	7	13	4	2	7	5	7	3		171
2015	132	12	2	13	8	8	9	2	2		188
2016	163	8	20	6	4	6	5		2	1	215
2017	161	14	10	4	32	4	7	4			236
2018	202	12	4	10	10	7	6	1			252

Zdroj: vlastní zpracování

Sice bez empirického podložení daty, ale na základě řady konkrétních případů z blízkého okolí, si lze dále dovodit, že z města odcházejí spíše mladší a navíc vzdělanější lidé (zejm. po vystudování vysoké školy zůstávají ve větších městech, především Praze). Z dostupných dat je rovněž průkazný trend stárnutí místní populace. Zatímco v roce 2013 činil průměrný věk ve Štětí přibližně 40,2 roku, tak v roce 2018 to bylo již cca 41,5 roku. Z toho plyne, že průměrný Štěťák zestárl během pěti let o více než jeden rok. Poměrně silné populační ročníky poválečné se navíc dostávají do důchodového věku, což je opět průkazné na obrázku č. 7, kde je obyvatelstvo zobrazeno dle věkové struktury.

Tabulka 4 – Mortalita

Úmrtí	Štětí	Radouň	Chcebuz	Brocno	Počeplice	Stračí	Hněvice	Čakovice	Újezd	Veselí	CELKEM
2007	86	1	2		1	2			1	1	94
2008	66	1	2	1	5					1	76
2009	73	1	2		3	5	1	3			88
2010	63	5	1	1	2		2				74
2011	81	2	1	3	6		1	1	1	1	97
2012	84	2	4	5	3	3		1	1		103
2013	78	2	4	2	2		1	1			90
2014	65	1	3	3		3	1		1		77
2015	103	2	1	1		1		2	1		111
2016	82	2	3	5	1	1	4				98
2017	92	1	2	2	3	3	2	2	1		108
2018	75	6	1	1	3	2	1				89

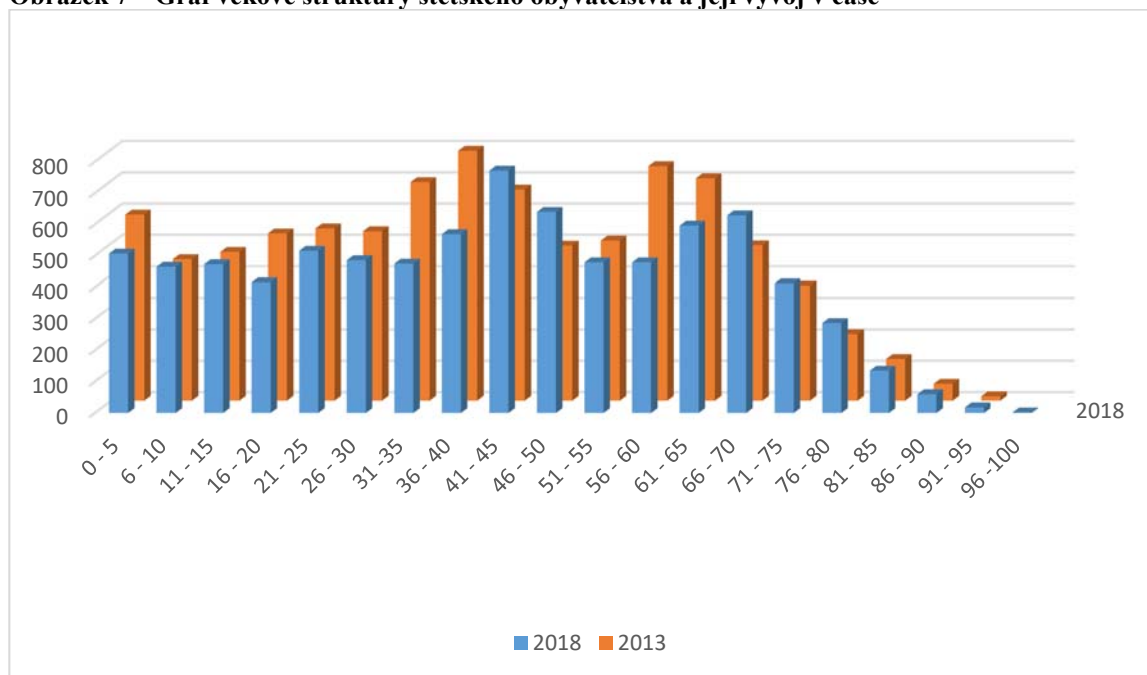
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5 – Natalita

Narození	Štětí	Radouň	Chcebuz	Brocno	Počeplice	Stračí	Hněvice	Čakovice	Újezd	Veselí	CELKEM
2007	82		2	1		1					86
2008	77	3	4		3	3	6		2		98
2009	87	2	3	1	3	2	2				100
2010	95	2	3	3	2	1	1				107
2011	89	1	4	2	2		1				99
2012	66	2	3	3	5		2		1		82
2013	86	3	1	3	4				1		98
2014	76	2		2	1		2	1	1	1	86
2015	81	1	2	1	4	1	2		1		93
2016	71	1	3	2	3				2		82
2017	70	4	3	1	1		1	3		1	84
2018	77	3	2	2	1	1		1		1	88

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 7 – Graf věkové struktury štětského obyvatelstva a její vývoj v čase

Zdroj: vlastní zpracování

Trendy stárnutí a ubývání štětské populace fenomén dobrovolnictví sice přímo neovlivní, ale je nutné sledovat demografický vývoj pro určení cílových skupin v připravovaných aktivitách a projektech v sociální oblasti.

4.2 Analýza uplatnitelnosti dobrovolnických programů dle věku

Jestliže známe přibližnou věkovou skladbu místního obyvatelstva, lze z ní dále odvodit, jaký potenciál má ta která věková kategorie ve vztahu k dobrovolnickým aktivitám, a zároveň můžeme modelovat v čase, jak se její velikost bude s ohledem na stárnutí měnit.

Jednotlivé věkové kategorie je důležité přiřadit ke specifickým dobrovolnickým programům.

Základní členění dle věku je následující:

- 0 – 5 děti nejmenší a předškolního věku
- 6 – 15 žáci základních škol
- 15 – 20 mládež, studenti
- 21 – 50 lidé v nejproduktivnějším věku
- 50 – 65 potenciální dobrovolníci – lidé co pomoc nabízejí
- 65 – 100 senioři, kterým bývají poskytovány sociální služby – pomoc potřebují

Tabulka 6 – Struktura obyvatel Štětí dle věku k 31. 12. 2018

Věk	Muži	Ženy	Celkem
0 – 5	253	254	507
6 – 15	476	462	938
16 – 20	213	203	416
21 – 50	1752	1706	3458
51 – 65	770	784	1554
66 – 100	625	980	1605

Zdroj: vlastní zpracování

Z první věkové skupiny děti s rodiči navštěvují místní Mateřské centrum Žabka, které pořádá akce s dětskou a pohádkovou tematikou. Na tyto nejmladšími děti se spolek prozatím přímo nezaměřuje, ač v případě potřeby vysílá své dobrovolníky na akce pořádané centrem Žabka. Jedná se však o příležitostnou a nikoliv častou aktivitu, přičemž většinou si organizace Žabka vystačí se svým vlastním personálem.

Tento mentoringový program, je atraktivní a po zapojení dobrovolníků a dětí je spokojenost na obou stranách obrovská. Začlenění rizikových ohrožených dětí do programu pomáhá jejich přirozenému rozvoji a vede ke skvělým výsledkům. Přesto se stále jedná jen o malé čísla spárovaných. V Dobrovolnickém centru Ústí nad Labem, které za svou osmnáctiletou praxi zapojili 240 dvojic. Tyto dvojice jsou složeny z jednoho „velkého“ (dobrovolník) a jednoho „malého“ (dítě) kamaráda, kteří spolu tráví jedno odpoledne v týdnu po dobu nejméně jednoho roku. Náplň schůzek si určují sami, ale vždy s ohledem na principy, které program Pět P představuje: Péči, Prevenci, Pomoc, Přátelství, Podporu. V roce 2017 se věnovali 7 nově založeným dvojicím a 5 pokračujícím (Výroční zpráva Dobrovolnického centra, z. s. Ústí nad Labem, 2018, s. 34).

Dle respondenta A, jaké si párování mezi dětmi a staršími „kamarády“ neforemním způsobem v regionu Štětí již probíhá. Ale vstup formalit, registrace není vítaná jak ze strany dobrovolníka tak, především ze strany rodičů popř. pěstounů, opatrovníků dítěte. Vzhledem k tomu, že Ústí nad Labem má obdobnou demografickou strukturu obyvatelstva jako město Štětí a v krajském jedna devadesátitísíčovém městě se nově ročně podaří spárovat osob jen na desítky, je pro spolek Dobro-volně, z. s. s počtem obyvatel obce, téměř nereálné o registraci, zapojení a udržení programu Pět P v akreditovaném režimu po dobu 3 let.

Další kategorie dětí, které navštěvují základní školy a mohou být také zapojeni do programu Pět P, je také důležitou pro výchovu a osvětu k dobrovolnictví. Jelikož dnešní žáci jsou potencionálními dobrovolníky pro evropské projekty Erasmus +, do kterých se spolek Dobro-volně, z. s. v následujících měsících zapojí.

Erasmus+⁹ je vzdělávací program Evropské unie na období 2014–2020, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu, mládeže a neformálního vzdělávání. Cílem projektu je zvýšit kvalitu a přiměřenost kvalifikací a dovedností zapojených studentů, učitelů, učňů, dobrovolníků, vedoucích mládeže a funkcionářů amatérských sportovních organizací (naerasmusplus).

Mládež je optimální skupinou pro nadnárodní spolupráci. Cestování bývá pro studenty a čerstvé absolventy středních a vysokých škol velmi aktivní nabídkou. V této kategorii nalezneme spousty aktivních dobrovolníků, ale nejsou optimální skupinou pro individuální setkávání. Zde se nachází mnoho rizik pro dlouhodobou spolupráci v jedné lokalitě. Změna a ukončení středoškolské školní docházky, změna bydlení, odcestování na stáže apod.

Lidé v nejproduktivnějším věku jsou tou největší a nejrůznorodější skupinou. V celostátním měřítku je v této skupině mnoho dobrovolníků s nejrůznějšími motivy pro dobrovolnictví. Jak respondent B uvádí, tak třeba na jednáních Rad dobrovolnických center Severozápad a školeních pro koordinátory pořádaných organizací Hestia zazněly příklady takových motivací (a to nejen u štětských dobrovolníků) jako jsou: nebýt osamělý, dělat správnou věc, pomáhat druhým, poznávat nové lidi, navštívit nová místa, ale i konkrétnější důvody typu „já jsem byl po úraze delší dobu zdravotně omezen a byla mi poskytnuta pomoc dobrovolníkem – nyní chci být také v těžších životních chvílích dalšímu člověku nápomocen“ nebo „měla jsem bratra na vozíku a vím, jak je to pro rodinu zatěžující – nabízím proto své zkušenosti a čas pro chlapce se zdravotním handicapem, aby i jeho bratr mohl zažít výlety, které bohužel všichni společně nemohu“.

Ale jsou i méně emoční důvody, jak respondent B uvedl. Třeba jedna paní (dobrovolnice) přišla s tím, že slyšela o možnosti „dobrovolničení“ ve spádovém regionu. Následně

⁹ **Erasmus +** je program orientující se na vzdělávání a odbornou přípravu, mobilitu a spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání po celé Evropě. Během následujících let bude sice tento program ukončen, ale připravuje se otevření obdobného programu s případnými dílčími změnami s názvem Erasmus.

projevila zájem o předčítání seniorům v Domově důchodců v Libochovicích, jelikož bydlí v blízké vesnici a do Libochovic dojíždí hromadnou dopravou za účelem plavání v krytém bazénu¹⁰. Jinak obvyklé čekání na spoj by si zpříjemnila smysluplným trávením času.

Věková hranice 50+ je sledovaná hlavně pro nadnárodní program mezigeneračního propojování v projektu 3G, do kterého by se spolek v budoucnu také rád zapojil. Program vychází z programu Pět P. Ale zde je hlavním cílem programu „3G-tři generace“ především pomoci **vytvoření dlouhodobého přátelského vztahu mezi dobrovolníkem, dítětem a rodinou**. Dílčím cílem je podpořit pozitivní mezigenerační soužití, vést děti k respektu a úctě ke starším a zanechat příjemné vzpomínky (Hest). Dobrovolník je osoba s věkem nad 50 a rodina (může být úplná i neúplná, mladší i starší, v podstatě jakákoli, která má alespoň jedno dítě). Vzhledem k fluktuaci mladých lidí dojíždějí do větších měst za prací a zdejší stárnutí populace, je tento program v regionu Štětška více realizovatelný než program Pět P. Právě mladé rodiny by mohli uvítat „adoptivní babičku či dědečka“.

Paradoxem ovšem je, že dle registrovaných dobrovolníků ve spolku je nejvyšší počet zaměstnaných osob/dobrovolníků ve věku 21 – 50 s majícím zájmem o skupinovou péči, nikoliv o individuální – mentoringové projekty, cílovou skupinou pro ně nejsou děti, ale především senioři a handicapované osoby. Nejvíce poptávané aktivity a nabízená pomoc je zaměřena na společném setkávání v rámci kulturních či sportovních akcí. Takovéto akce v malém měřítku na komunitní úrovni spolek Dobro-volně, z. s. přímo organizuje nebo dodává dobrovolníky dalším subjektům organizující sportovní hry např. Pobočnému svazu tělesně postižených Štětí, Centru sociální pomoci.

Respondent B uvedl, že na základě zkušeností ostatních dobrovolnických center jsou lidé z věkové skupiny 66+ zřídka dobrovolníky, ale spíše bývají už jen už klienty dobrovolnických aktivit. Přejít z dobrovolníka na klienta může v lepším případě trvat i několik let. Většinou se i zkušení dobrovolníci s výbornou praxí postupně s vyšším věkem proměňují v osoby, které spíše pomoc potřebují. Tato transformace bývá pro dobrovolníky velice psychicky zatěžující. Zde je důležitá kvalitní supervize popř. návštěva psychologa.

¹⁰ Plavecká hala se nachází v budově Domova důchodců, avšak není příspěvkovou organizací kraje jako Domov, nýbrž majetkem města Libochovice, které ji i provozuje.

V následující tabulce je uveden průměrný věk občanů (potenciálních přijímacích osob dobrovolníků) čerpajících služby města Štětí.

Tabulka 7 – Průměrný věk klientů čerpající sociální služby města Štětí

	2009	2012	2015	2018
Terén	73	75	76	77
Dovážka¹¹	75	76	77	79
Integrované obce	77	77	77	77
DsCHB¹²	77	80	81	82
DPS¹³	77	78	77	78

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Institucionalizace dobrovolnického centra

Hlavním impulsem pro založení dobrovolnického centra ve Štětí, byl listopadový Kulatý stůl na téma „Dobrovolnictví ve Štětí“ v roce 2018, který uspořádalo na malém sále místního Kulturního domu Zdravé město a místní Agenda 21. Iniciátorkou byla místní obyvatelka, která oslovila a k pracovnímu setkání rovnou přizvala ředitelku Dobrovolnického centra Ústí nad Labem. Paní ředitelka s více než osmnáctiletými zkušenostmi představila, jak funguje dobrovolnictví v praxi, a jaké projekty přímo realizuje Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem. Téma oslovilo občany města a Kulatého stolu se nakonec zúčastnilo téměř 30 osob, mezi nimiž byli zástupci místních spolků, neziskových organizací, tamějších základních škol, městského úřadu, ale i osoby z řad širší veřejnosti, které nabídly energii a pomoc ve prospěch svých spoluobčanů, pro pestřejší komunitní dění a zlepšení životního prostředí ve městě a jeho okolí (město Štětí).

Spolek Dobro-volně, z. s., vedený od 25. ledna 2018 u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod spisovou značkou L 10859 je právnickou osobou založenou v souladu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění. Má sídlo v obchodním centru ve Štětí, v ulici U Tržnice 701. Je dobrovolným, nepolitickým, nevládním, neziskovým svazkem občanů a právnických osob, v němž se spojili zájemci o aktivnější kulturní a společenské dění, o zkvalitňování sociálních vazeb mezi obyvateli a zlepšování přírodního prostředí ve zdejším regionu (obchodní rejstřík justice).

¹¹ Dovážka – služba dovozu, nákupu a obědů

¹² DsChB – Dům s chráněnými byty

¹³ DPS – Dům s pečovatelskou službou

Spolek se skládá ze tří členů:

1. *předsedkyně*
2. *místopředsedkyně*
3. *místopředsedkyně.*

Předsedkyně i místopředsedkyně jednají za organizaci každá samostatně. Nejvyšším orgánem je **členská schůze** a statutárním orgánem je **Rada spolku** (obchodní rejstřík justice).

Spolek ve svých stanovách dále deklaruje, pro jaké cílové skupiny osob a ve kterých tematických oblastech bude pomáhat, podporovat a dále rozvíjet.

Bude dosahovat svého účelu vyvíjením činnosti v těchto oblastech:

1. Péče o krajinu, ochrana životního prostředí a péče o drobné kulturní památky v místní a blízké lokalitě sídla spolku.
2. Praktická kulturní, osvětová a publikační činnost; organizování kampaní a akcí orientovaných na místní i dojíždějící veřejnost.
3. Činnosti orientované na rozvoj a posílení pospolitosti občanů.
4. Pořádání vzdělávacích a popularizačních akcí (přednášky, semináře, konference, zájezdy, naučné procházky a pod).
5. Organizace sociálních služeb a programů zaměřených na potřebné skupiny obyvatelstva; realizace volnočasových akcí orientovaných na děti a mládež, hendikepované osoby, rodiny, nezaměstnané a občany vyššího věku.
6. Oživení kulturního a společenského života a podpora všech místních iniciativ za účelem propojování a zkvalitňování služeb a života obyvatelstva (obchodní rejstřík justice).

Celá oblast zájmu spolku je shrnutá do poslání organizace, které je možné také nalézt v zakládací listině – Stanovy spolku.

„Tím, co děláme, chceme změnit zavedené životní priority společnosti. Věříme, že velké skutky se skládají z malých činů směrem k matičce Zemi, druhým lidem a sobě samým. Šíříme dobro-volně“ (obchodní rejstřík justice).

Organizace provozuje dobrovolnické centrum ve Štětí. Dle výpovědi respondenta A je zaměřen především na rozvoj a upevnění vztahů v místní komunitě a na individuální potřeby občanů, kteří pomoc potřebují, ale i na ty, kteří pomoc nabízejí. Dobro-volně, z. s. vznikl zápisem do registru spolků na Krajském soudě v Ústí nad Labem dne 25. ledna 2018, ale respondent A uvedl, že za skutečné datum vzniku členové spolku považují až 29. května 2018, který byl dnem slavnostního, oficiálního otevření Dobrovolnického centra – kanceláře v obchodním centru ve Štětí (Foto a novinový článek viz příloha č. 4).

4.4 Regionální zastřešení dobrovolnických aktivit

Záhy po svém založení se štětský spolek Dobro-volně zapojil do regionální zastřešující sítě dobrovolnických aktivit, a sice do Rady dobrovolnických center Severozápad. Jeho posláním je především rozvíjet dobrovolnictví v regionu Ústeckého a Karlovarského kraje, spravovat síť partnerských dobrovolnických center a organizací, které s dobrovolníky spolupracují, informovat a motivovat veřejnost k dobrovolnické činnosti a systematicky posilovat prestiž dobrovolnictví a dobrovolníků. Cílem je vytvořit vzájemně prospěšné informační a vzdělávací prostředí v oblasti rozvoje metod práce v dobrovolnických programech a projektech (Výroční zpráva Dobrovolnického centra, z. s. Ústí nad Labem, s. 14).

Členové Rady dobrovolnických center Severozápad jsou: Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem, Dobrovolnické centrum RADKA v Kadani, Dobrovolnické centrum ADRA v Chomutově, Krajská zdravotní, a.s. – nemocnice Teplice, Chomutov a Most, Městská knihovna v Lounech, Dobrovolnické centrum Slunečnice v Děčíně, Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích, Diakonie ČCE – Středisko sociální pomoci v Mostě, Spolek Prohandicap v Jirkově, Dobrovolnické středisko Levandule v Žatci, Sociální agentura v Ústí nad Labem a Dobro-volně ve Štětí (Výroční zpráva Dobrovolnického centra, z. s. Ústí nad Labem, s. 14).

Zástupci center se pravidelně setkávají každé tři měsíce a předávají si příklady dobré praxe a aktuální legislativní úpravy. Tříčlenný spolek, který zaměstnává jednu asistentku, eviduje prozatím 28 dobrovolníků. Osoby zainteresované ve spolku již vykonávaly dobrovolnické činnosti dříve a v různých odvětvích v regionu. Jako formální organizace však dává možnost zdejšími obyvatelům činit dobrovolnické aktivity mnohem efektivněji a systematictěji.

Spolek se zaměřuje na zajištění a zprostředkování dobrovolnické činnosti v organizacích, které poskytují služby různým cílovým skupinám obyvatel, zejména dětem, mládeži, rodinám, seniorům, lidem se zdravotním a mentálním postižením a dalším. Do Domu s chráněnými byty ve Štětí za seniory chodí dobrovolníci pravidelně. Poskytují individuální přístup, společnost v kolektivu i pomocnou sílu v denním stacionáři provozovaném městem Štětí.

4.5 Pilotní projekty dobrovolnického centra

Spolek Dobro-volně, z. s. si stanovil velice široké spektrum cílových skupin, kterým hodlá pomáhat. Jelikož má na rozdíl od obdobných dobrovolnických center sídlo v menším městě, chce poskytovat atraktivnější a pestřejší nabídku dobrovolnických aktivit. Jak sám respondent B uvedl, je to z důvodu, že v devítitisícovém městě dobrovolnictví nikdy nebude o velikých číslech, dobrovolníků bude jen malá skupinka lidí a jednotlivé osoby budou mít různorodé nároky a rozmanitá očekávání.

Proto štětský spolek Dobro-volně v tomto širokém pojetí můžeme zařadit mezi hybridy dobrovolnického centra a komunitního centra. Obdobnou, ale o dost větší organizaci s dlouholetou tradicí, můžeme nalézt v Plzni – Mezigenerační a dobrovolnické centrum Totem, z. s. Specifickou formou může fungovat dobrovolnické centrum též jako součást další organizace (například v Litoměřicích je součástí Diecézní charity). Vlastní dobrovolnická centra mohou mít i specifická zařízení, která mají určené vyšší odborné požadavky na dobrovolníky (např. Fakultní nemocnice Motol v Praze, Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích apod.).

Členové štětského spolku si definovali programy, v rámci nichž realizují projekty, které pomáhají danému území, místním obyvatelům, registrovaným dobrovolníkům, skupinám osob, spolkům a jedincům se specifickými nesnáze.

Kromě probíhajících projektů připadá důležitá role samotnému koordinátorovi dobrovolníků, který se je neustále snaží motivovat a realizovat s nimi i různé příležitostné aktivity. Mezi takovéto akce můžeme zařadit například **doprovod seniorů** z Domu s chráněnými byty a nevidomého občana na tradiční kulturní akci Festival dechových orchestrů (FEDO). Během tří festivalových dnů se Štětí proměnilo z města papíru v město hudby, a stovkám posluchačů a diváků se představilo na tisíc hudebníků a mažoretok

z tuzemska i zahraničí. Bez asistence dobrovolníků by se však senioři nebo hendikepovaní sami na tuto venkovní kulturní akci vydat nedokázali.

Představitelé spolku a jeho dobrovolníci se také **zapojují do osvětových akcí** zaměřených na ochranu životního prostředí pořádaných městem Štětí v rámci projektu Zdravé město a místní Agenda 21. Informační kampaň „Den Země“ je celoměstskou záležitostí, do níž se zapojují nejen všechny mateřské a základní školy, nýbrž i Městská knihovna, Dům dětí a mládeže, Základní umělecká škola, Štětské komunální služby, skauti, myslivci apod. Cílem této osvětové akce zaměřené především na žáky mateřských a základních škol je upozornit na význam životního prostředí a přírody pro člověka a nezbytnost uchovat je nepoškozené pro další generace. Spolek Dobro-volně připravil v rámci této akce vlastní stanoviště a program pro žáky místních základních škol. Zde si děti během určeného časového limitu originálně ošatily z předem připravených papírových a plastových obalových materiálů svého zvoleného zástupce třídy. Komise složená z dobrovolníků pak posuzovala nápaditost, kreativitu ošacení, ale také následné roztřídění použitých materiálů, a tím i povědomí žáků o recyklaci odpadů. Závěrem dobrovolníci vyhlásili a odměnili vítěze.

Spolek svým spoluobčanům a obyvatelům Domu s chráněnými byty ve Štětí nepomáhá jen za pomoci dobrovolníků nebo investičních akcí. V roce 2018 se členové zúčastnili tradiční celostátní akce, a sice Tříkrálové sbírky, kterou zaštiťuje Charita České republiky. Děti jako koledníci šíří radost a požehnání za doprovodu dobrovolníků (nejen těch registrovaných v rámci spolku) do jednotlivých domácností. Vycházejí do ulic za každého počasí ve prospěch těch, kteří si nemohou sami pomoci. Dvě třetiny výtěžku se vrací zpět do dané lokality. V roce 2018 se v rámci sbírky z kasiček spočítalo 45 296,- Kč, z toho 30 339,- Kč putovalo po přerozdělení Charity zpět do Štětí. Z výtěžku se zakoupily dva nové **odlehčené vozíky** od firmy DMA Praha. S vědomím toho, že se jedná o dobročinnou sbírku, poskytla dodavatelská firma dokonce slevu, a bylo možné zakoupit pro lepší komfort klientů i dva tzv. podsedačky (Facebook, Tříkrálová sbírka).

Zakoupené vozíky jsou nadále majetkem spolku Dobro-volně. K dispozici se nacházejí pro méně mobilní seniory v Domě s chráněnými byty, a po domluvě s předsedkyní spolku je možné zapůjčit je i dalším místním obyvatelům. Jak respondentka B uvedla, vozíky

si nepůjčují jen zástupci starší generace, ale vozík umožnil také jedné žákyni, která si zlomila nohu, absolvovat vícedenní školní výlet pořádaný místní základní školou.

Na Štětsku má Tříkrálová sbírka¹⁴ stále větší a větší úspěch, a to nejen z hlediska vyššího výtěžku, ale také počtem zapojených aktérů. Pro povzbuzení zájmu a většího zapojení do dárcovství byli v letošním roce zapojeni dokonce i dva koně.

Tabulka 8 – Tříkrálová sbírka ve Štětí za poslední tři roky

Rok	Výtěžek v Kč	Počet dobrovolníků	Počet dětí	Počet zvířat
2017	33 317	12	42	0
2018	45 296	15	50	0
2019	50 068	13	54	2

Zdroj: vlastní zpracování

4.5.1 Galavečer s benefiční módní přehlídkou

Tento projekt není zcela běžně organizován dobrovolnickými centry. Dle výpovědi respondenta A vzešel z potřeb komunity. Hlavním cílem bylo shromáždit příspěvek na doprovodný joystick pro místní obyvatelku trpící svalovou spinální atrofií¹⁵, ale dopad projektu byl i na společenské dění v obci, osvětu handicapovaných, podporu místních malých podnikatelů a zviditelnění lokálních velkých firem. Hlavním partnerem akce je firma Axis s. r. o., která sice sídlí v Hradci Králové, ale pobočku má přímo ve městě Štětí¹⁶. Dle respondentky A bude pro veliký úspěch a nadšení účastníků z řad veřejnosti, účinkujících a pomáhajících v zákulisí takovýto Galavečer pořádán minimálně dvakrát ročně, a to s jarní/letní kolekcí a následně i podzimní/zimní. Další akce proběhne 13. dubna 2019 a výtěžek bude věnován na koupi speciálního mobilního telefonu pro nevidomého pána, který žije sám v bytě ve Štětí.

Galavečer konaný na velkém sále Kulturního střediska měl i další partnery - firmu Mondi Štětí a. s., Město Štětí a místní butik SASA MÓDA. Rozpočet této akce sahal až k 50 000,-

¹⁴ Starší data nejsou k dispozici, jelikož došlo k personální změně koordinátora ve zdejší lokalitě.

¹⁵ Svalová spinální atrofie je vrozené onemocnění, při němž dochází k postupnému ubývání svalstva, a tedy schopnosti se pohybovat. Nemocní také mívají potíže s polykáním, později i s dýcháním. Postup nemoci je individuální, protože ho ovlivňuje řada faktorů. Jednou z vážných a častých komplikací je dechová nedostatečnost, která se může stát i příčinou smrti.

¹⁶ Axis s. r. o. se zaměřuje na výrobu, montáže a služby v oblasti průmyslových technologií. Působí v České republice a v zahraničí od roku 1993.

Kč. Tato suma na uspořádání akce je ale mnohem nižší, jelikož lidé v zákulisí, modelky, moderátor, vystupující v doprovodném programu apod. účinkovali bez nároku na honoráře a tedy zcela zdarma. Nejvyšším nákladem akce je dovoz, odvoz, sestavení a nájem mola a zajištění ozvučení a nasvícení prostor.

V té souvislosti vyvstává otázka, proč firmy rovnou nedají finanční prostředky potřebné osobě, která by tak možná obdržela daleko vyšší finanční příspěvek. Dle respondenta B se pro paní s tělesným handicapem (a nejen pro ni, nýbrž i pro většinu přítomných) stal Galavečer nezapomenutelným zážitkem. Jak dále respondent uvedl, nejvíce emocí bylo cítit na závěr akce, kdy jako překvapení a poděkování za zajištění celé akce zazpívala na živo obdarovaná paní za asistence svého přítele svou oblíbenou píseň, a díky takovému zážitku a pozornosti zástupců firem i široké veřejnosti je dar daleko hodnotnější a má hlubší dopad na obdarovaného. Ne každý obdarovaný má rád takovou míru medializace, ale v tomto případě to byl pro obdarovanou přímo vysněný prožitek.

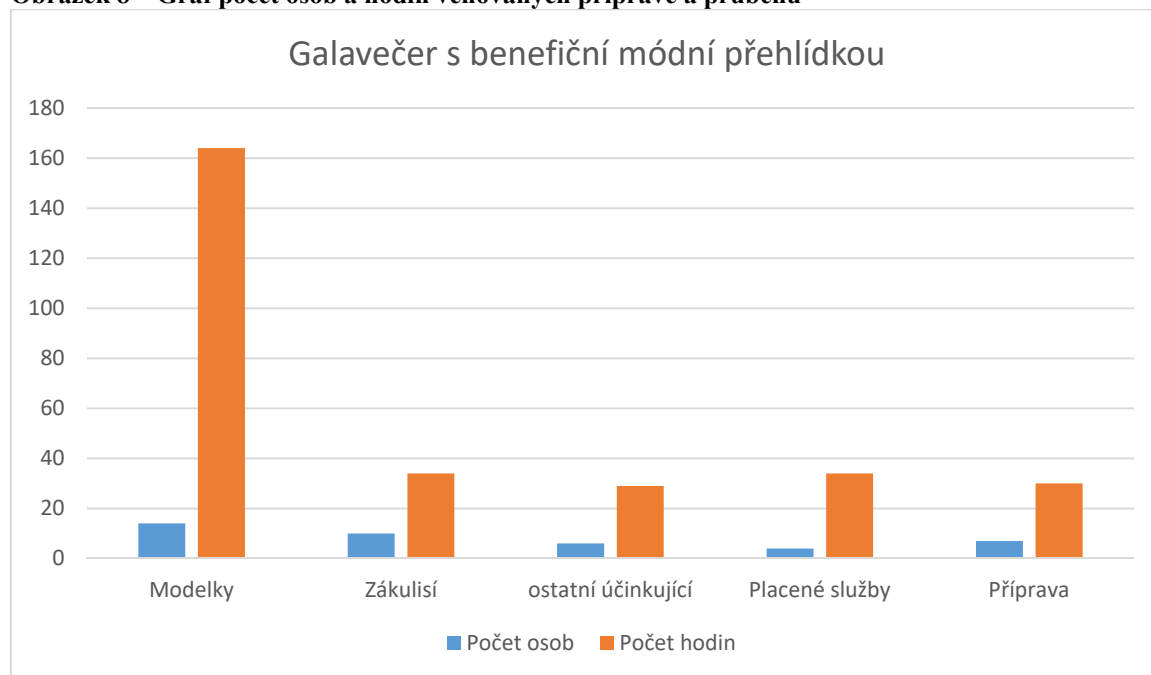
Na otázku, proč si takovou akci neorganizují firmy samy, respondent A argumentuje, že členové spolku Dobro-volně a další dárci z podnikatelského prostředí se shodují, že na to nemají časový prostor ani zaměstnance, kteří by se mohli zabývat touto jednoúčelovou agendou. Sám butik SASA Móda¹⁷ nemá lidské zdroje ani finanční kapitál, jelikož jako osoba samostatně výdělečně činná by měla firemní náklady na uspořádání takovéto akce ještě daleko vyšší. Významným faktorem je i hledisko času a počtu osob zapojených do uspořádání celé akce. Jako podnikající osoba by odpracované hodiny musela těmto zapojeným lidem také proplatit. Ve výsledku by pak byl tento projekt pro obchod SASA MÓDA velice prodělečný.

Nyní spolek Dobro-volně připravuje druhý Galavečer s benefiční módní přehlídkou, výtěžek bude věnován nevidomému pánovi na pořízení chytrého telefonu pro jednodušší život. Aby se zvýšila atraktivita akce, jakož i zájem ze strany podnikatelských subjektů (reklama – širší oslovení veřejnosti), bude na druhém Galavečeru instalována velkoplošná televize a bude pořízen záznam a sestřihán medailonek, který bude, vysílán v kabelové televizi, dostupný na sociálních sítích aktérů a webových stránkách partnerů. Živý přenos na velkoplošnou

¹⁷ SASA MÓDA – Obchod s oděvy, které jsou ke koupi na Galavečeru. Obchod vede podnikatelka v důchodovém věku.

obrazovku dá akci profesionální ráz, audio-vizuální záznam bude významným materiálem pro propagaci partnerů a umožní poselství a atmosféru Galavečera přiblížit a představit i lidem, kteří nebyli na akci přímo přítomni.

Obrázek 8 – Graf počet osob a hodin věnovaných přípravě a průběhu

Zdroj: vlastní zpracování

Pro větší dopad Galavečera na region, vyšší medializaci a pestřejší zapojení subjektů z různých sfér si spolek zažádal o finanční podporu z dotačního titulu Ústeckého kraje „Podpora komunitního života na venkově“ v rámci výzvy MAS Podřipska „Podpora komunitního života na Podřipsku“. Příjem žádostí byl zahájen 15. března a bude ukončen 2. dubna 2019 (více viz kap. 4.6.5).

Plánované celkové způsobilé náklady druhého Galavečera jsou 68 750,- Kč. Výše žádané dotace činí 40 000,- Kč. V tabulce 9 je přehled všech způsobilých nákladů.

Některé náklady související s uspořádáním Galavečera nejsou rozepsány z důvodu neuznatelnosti v dotaci na projekt. Např. mzda zaměstnance spolku (grafická práce, koučink, mentoring, supervize, příprava smluv, zajištění zázemí apod.) a administrativní náklady.

Tabulka 9 – Způsobilé náklady Galavečera

Číslo položky	Název položky	Jednotková cena položky	Počet kusů položky	Celková cena
1.	Zajištění mola, kamer a světel včetně obslužnosti	34 000,00 Kč	1	34 000,00 Kč
2.	Ochranný svaz autorství	2 000,00 Kč	1	2 000,00 Kč
3.	SMART mobil	10 000,00 Kč	1	10 000,00 Kč
4.	Občerstvení pro účinkující včetně tácků a kelímků	150,00 Kč	25	3 750,00 Kč
5.	Raut pro 35 osob	15 000,00 Kč	1	15 000,00 Kč
6.	Květinová dekorace	2 000,00 Kč	1	2 000,00 Kč
7.	Výroba a distribuce propagačních materiálů	2 000,00 Kč	1	2 000,00 Kč
Celkem				68 750,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Projekt „Galavečer s benefiční módní přehlídkou“ s dopadem na společenské dění v obci a regionu, osvětou handicapovaných, zviditelněním místních malých podnikatelů za podpory lokálních velkých firem má několik cílů. Jedním z nich je shromáždit příspěvek na koupi SMART mobilního telefonu pro nevidomého pána. Dalším cílem v rámci dobrovolnictví je aktivně zapojit především ženy a mladistvé do místního společensko-kulturního dění.

Cílové skupiny

Do projektu na pozici modelka a do zákulisí jsou zapojeny jen **ženy** (různého věku – od 16 do 52 let), jako hostesky jsou vyhledávány především **mladiství** a do doprovodného programu jsou oslovovány skupiny osob, které se věnují umění např. zpěv, tanec, světelná show apod. **Osoba se zdravotním handicapem**, které bude věnován výtěžek pro pořízení pomůcky pro snadnější život. **Lokální malé podnikatelky** (spolupráci navázaly jen ženy – obchodnice ze SASA módy, květinky, vizážistka Patricie Krupková), které se spolkem spolupracují a mají zájem o místní kulturu a společenské dění.

Podmínky a harmonogram uspořádání akce

Vedle **propagačních materiálů** je pro úspěšné uspořádání módní přehlídky důležité **zajištění, dovezení, sestavení a provoz vyvýšeného mola, TV plátno (2m x 3m), osvětlení s osvětlovači a kamer s kameramany**. Toto je především z bezpečnostních důvodů zajištěno odbornou dodavatelskou firmou. V rámci finančních úspor vše zajišťuje jedna firma. S takovouto veřejnou akcí jsou dále spojené i daňové náklady – **poplatek Ochrannému svazu autorských práv (OSA)**.

V měsíci březnu probíhá **sestava týmu a zkoušení oděvů, výroba a distribuce propagačních materiálů** na akci. Největší příprava vrcholí v pátek 12. 4. 2019, kdy probíhá navezení oděvů a **dekorace** (ve formě květinové výzdoby) do velkého sálu Kulturního domu ve Štětí. Dováží se oděvy, módní doplňky, stojany, figuríny, ramínka se jmenovkami a koberce. Od 10 hodin sobotního rána probíhá instalace mola a televize (2m x 3m), školení, motivace a příprava (vlasy, make-up) modelek a podávají se instrukce hosteskám a dobrovolníkům v zákulisí. Během dne je důležité zajistit občerstvení. Po skončení akce je pro dobrovolníky a dobrovolnice uspořádán raut, kde zúčastnění hodnotí celý průběh akce. Zde je důležitá zpětná vazba pro organizátory akce, zejm. kvůli minimalizování chyb pro příští uspořádání akce. Zároveň je třeba všem aktérům poděkovat, pochválit a metodicky motivovat pro další dobrovolnické činnosti.

Přínosy aktérům a cílovým osobám

Jelikož spolek Dobro-volně, z. s., pořádá již druhý Galavečer s benefiční módní přehlídkou, lze na základě rozhovorů a pozorování zúčastněných osob vypíchnout hlavní přínosy tohoto projektu: zvýšení sebevědomí aktérů (pozitivní dopad v zaměstnání někdy i v osobním životě), zkušenosti s organizací akce vedou ke snaze o implementaci ve svých dalších aktivitách aktérů, utužení vztahů, efektivnější integrace nových a mladých lidí do místní komunity. Zvýšení atraktivity malých podnikatelů, nová forma nabídky produktů pro obyvatele regionu (butik SASA, kadeřnice, vizážistka, květinka). Pro nevidomého pána bude přínosný chytrý telefon (s aplikacemi pro nevidomé) pro zjednodušení života a společnost dobrovolnice, která ho naučí pracovat a využívat SMART mobil.

Projektový tým

Předsedkyně spolku – fundraising, komunikace s partnery projektu, zajištění doprovodného programu, medializace.

Zaměstnanec spolku – výroba a distribuce propagačních materiálů, výběr a koordinace modelek, předání instrukcí hosteskám a dodavatelským firmám, zajištění občerstvení dodavatelskou firmou, administrace.

1. místopředsedkyně spolku – příprava smluv.

2. místopředsedkyně spolku – distribuce a předprodej vstupenek.

Dobrovolníci

1. Modelky – výběr a předvedení oděvů butiku SASA móda.
2. Kadeřnice – příprava účesů modelek na akci.
3. Hostesky – výběr a kontrola vstupenek, navigace k usazení návštěvníků.
4. Vizážistka – líčení modelek.
5. V zákulisí – donáška oděvů ze zákulisí na prodejní místo.
6. Tanečníci ve stylu Electric boogie – zajištění doprovodného programu.
7. Moderátor – průvodce akcí.
8. Make-up Artist – doprovodný program, proměna ženy z publika.
9. Fotograf – zajištění fotografií z Galavečera.
10. Zaměstnanci města (KIZ) – zajištění sálu pro provoz společenských akcí.
11. Podnikatelé – zajištění vlastních bannerů, roletových stojanů apod.
12. Obchodnice SASA módy – zajištění a sladění módních oděvů do kolekcí.

Rizika projektu

Rizikem může být malá návštěvnost, nebo naopak veliký zájem, jelikož kapacita je omezena. K dispozici je volných 200 míst. Pro nezúčastněné bude pořízena reportáž a záznam, který se bude vysílat v kabelové televizi. Záznam ale nebude moci být v plné kvalitě k vysílání na youtube.com z důvodu autorizované hudby. Nyní komunikujeme s odborníky o jiném možném kanálu pro distribuci záznamu.

Jedinečnost projektu

Společenské a kulturní akce ve městě Štětí se konají pravidelně (např. plesy, divadla, besedy s herci a jinými osobnostmi apod.). Ale akce Galavečer s benefiční módní přehlídkou, kde jsou aktivně zapojeni aktéři z řad veřejné správy, soukromého sektoru, neziskovek a širší veřejnosti, je jedinečná. Ve městě se nepořádají ani žádné obdobné kulturní akce s charitativním účelem. Tato akce není jen pro obyvatele Štětí, lístky jsou volně v prodeji.

Na akci jsou zváni i členové z jiných dobrovolnických center, Galavečer je prezentován Radě dobrovolnických center Severozápad a v Národní asociaci dobrovolnictví.

Pozitivní vliv na komunitu

Posláním spolku a smyslem celé akce je, aby lidé šířili dobro-volně. Jedná se o charitativní akci, s osvětou k dobrovolnictví, která je postavena na dobrovolnické pomoci od zainteresovaných lidí. Mezi aktéry se tvoří hodnotné vztahy, jelikož mají společný záměr, a sice udělat něco smysluplného pro druhé a za jedinečné atmosféry. Účastníci se stávají dobrými partnery/dobrovolníky pro další dobrovolnické činnosti a projekty spolku. Členové spolku původně zamýšleli Galavečer s benefiční módní přehlídkou uspořádat jednou ročně, ale hned po ukončení prvního říjnového Galavečera dostali organizátoři řadu impulsů od účastníků této pilotní akce, aby druhý Galavečer proběhl již na jaře.

Již nyní probíhají přípravy na druhý Galavečer s benefiční módní přehlídkou, která se bude konat 13. 4. 2019 ve Štětí. Tým modelek zkouší vhodné oblečení, propagační materiály jsou v distribuci, s ostatními partnery projektu jsou uzavřené smlouvy, jen představitelé spolku čekají na výsledky výzvy MAS Podřipsko, která bude ukončena 2. dubna 2019.

4.5.2 Projekt „kreativní v každém věku“

Dle respondenta B se jedná o projekt, kde je jedním z hlavních cílů mezigenerační zájmové setkávání registrovaných dobrovolníků, místních seniorů z Domu s chráněnými byty a nájemníků z Domu s pečovatelskou službou ve Štětí. Hlavním cílem, který vzešel od seniorů žijících ve zmiňovaném Domě s chráněnými byty, je zpříjemnit a zpestřit společné chvíle aktivitami, které mají i hmotnou podobu. Například výrobou různých nenáročných dekorací, na kterých se sami senioři mohou podílet. Dekorace tvoří především oblíbené barevné mandaly, nejrůznější ornamenty, plastické obrazy, vtipné citace seniorů apod.

Spolek Dobro-volně, z. s. pro větší atraktivitu zakoupil lis¹⁸ na vytvoření originálních placek, zrcátek a magnetek. Jelikož lze šablony připravit na různá témata a obsluha lisu vyžaduje též určitou míru manuální dovednosti, je lis využíván dalšími jednotlivci jen za asistence dobrovolníků. Například na tradičních společenských akcích pořádaných Městem Štětí jako

¹⁸ Lis byl pořízen z Grantu od Města Štětí.

je Jarmark, Rozsvícení vánočního stromu apod. Dobrovolníci spolu s koordinátorem (zaměstnanec spolku) po domluvě navštěvují i žáky místních základních škol, kde spolu také vytvářejí za pomoci lisu tematické magnetky, placky nebo zrcátka, například jako dárky k příležitosti Mezinárodního dne žen. Tento projekt vede zábavnou formou k propojení dobrovolníků a dané skupiny osob (dětí, seniorů aj.), kdy dobrovolníci nenásilnou formou mluví o dobrovolnictví a jeho přínosech, a neformálním způsobem tak vzdělávají a přispívají k lepšímu soužití různých generací. Spolek s dobrovolníky plánuje pro rok 2019 hovořit při tvoření magnetek s dalšími cílovými skupinami (dětmi a seniory) o environmentální tématice.

4.5.3 Vánoční advent na Tržnici

S využitím finančních prostředků od města Štětí vymalovali a vyzdobili v předvánočním čase dobrovolníci ze spolku část prostoru Tržnice, kde má organizace Dobro-volně, z. s. svou kancelář. K této iniciativně se přidaly i místní podnikatelky a dokonce zcela spontánně i jedna maminka s dětmi, které se tak neplánovaně zapojily do vytváření originálních dekorací. Výzdoba měla být jen příjemným doplňkem pro nadcházející akci „Vánoční advent na tržnici“, kde se za doprovodu vánočních koled mohly prezentovat a nabízet své produkty subjekty sídlící na Tržnici. Na akci byl přizván též Otevřený klub mládeže¹⁹ (dále jen OKM). Děti z OKM donesly vlastní upečené vánoční cukroví a zpestřily program Moderním a Cikánským tancem.

Hlavním cílem projektu bylo prezentovat činnosti spolku a zviditelnit ho, zatraktivnit místo působení spolku (Tržnici), ale také navázat spolupráci s OKM. Jednalo se o pilotní pokus dobrovolnického centra o začlenění dětí z OKM mezi širší veřejnost, což je v souladu s dlouhodobými plány a posláním spolku, které mají cílit výhledově právě na spolupráci a pomoc dětem a mládeži ze sociálně slabých nebo sociálně znevýhodněných rodin.

Realizace tohoto projektu měla nakonec mnohem širší dopad. Stal se totiž inspirací i pro seniory z Domu s chráněnými byty. V rámci pravidelného setkávání (viz následující kapitola) totiž senioři vznesli podnět, že by rádi také měli kolem sebe Vánoční dekoraci,

¹⁹ Otevřený klub mládeže – nízkoprahové zařízení, které je určeno dětem a mladistvým ze sociálně slabých rodin či ohrožených sociálním vyloučením. Projekt vznikl za podpory Města Štětí, Ústeckého kraje a Ministerstva vnitra ČR.

a to nejen v denním stacionáři. Jelikož většině klientů Domu s chráněnými byty neumožňuje jejich zdravotní stav vytvořit si svépomocí složitější dekorace, pomohli nakonec firemní dobrovolníci z Mondí²⁰, kteří vyzdobili exteriér domu bohatě zdobenými truhlíky.

4.5.4 Pravidelná mezigenerační setkávání

Jako klíčovou aktivitu spolku uvádí respondent B tzv. „mezigenerační setkávání“, kdy se senioři v roli návštěvníků denního stacionáře v Domě s chráněnými byty setkávají každé úterní dopoledne s kmenovými dobrovolníky a jejich koordinátorem. Dobrovolníci hrají s klienty zábavné hry na zbystrění mysli, tvoří různé ozdoby, které pomáhají motorice rukou, a malují třeba i mandaly, jelikož je tato činnost velice oblíbená a traduje se o ní, že přispívá k duševnímu zdraví. Na podzim se navíc sušila jablka, která byla následně v podobě křížal k dostání i na místních kulturních akcích.

Dům s chráněnými byty se nachází na okraji města přibližně 1,2 km od centra (Nové náměstí), což je cca 20 minut chůze pro zdravého člověka. Proto je efektivnějším řešením vnést více života přímo do této lokality, kde mají i starší občané zájem o kulturní a společenské dění. Nyní docházejí dobrovolníci k účelnému kolektivnímu setkávání, pravidelně navštěvují dva ležící seniory a pravidelně dělají společnost klientům v denním stacionáři, který je provozován v dopoledních hodinách. Avšak také odpoledne bývají dle vyjádření seniorů příliš dlouhá, a ti by proto rádi přivítali i odpolední aktivity.

Jedním z možných řešení a vylepšení je vybudování komunitní zahrady (viz kap. 4.2.6). Pravidelná setkávání tak bývají i jakousi studnicí nápadů a inspirací pro další projekty, které mohou naplnit přání a touhy starší generace a přitom být realizovatelné osobami (dobrovolníky) v produktivním věku. Jedním z takových úspěšných navazujících projektů je třeba „Den splněných přání“ (viz kapitola 4.2.5.).

Velký ale těžko vyčíslitelný dopad má propojování klientů s dobrovolníky i na samotné návštěvníky denního stacionáře. Zlepšuje se totiž **zdravotní stav klientů** – dle respondenta B má působení dobrovolníků pozitivní vliv na psychické zdraví seniorů, neboť s nimi dobrovolníci navozují nová a pozitivnější témata k diskuzi (dříve se bavili jen o nemocech, bolestech, samotě, smrti apod.). Dále respondent B uvedl, že výsledky jsou často i viditelné

²⁰ Spolek Dobro-volně, z. s. zprostředkovává dobrovolnické aktivity též pro zaměstnance Mondí Štětí.

– např. při malování používají senioři pozitivnější barvy, do aktivit denního stacionáře se zapojují s mnohem větším nadšením apod. Například klientce s Parkinsonovou chorobou se díky pravidelnému malování zmírnil třes v rukou. Dříve sama sotva uchopila tužku, nyní však samostatně zavře fix a maluje i těžší mandaly. Na otázku, proč je nevede k malování zaměstnanec denního stacionáře, respondent B uvedl, že je to díky motivaci, kterou jim zaměstnanec denního stacionáře ze svého postavení nabídnout nemůže. Spolek s dobrovolníky má totiž možnost jejich výrobky – „díla“ (např. sušená jablíčka, vydlabané dýně, vybarvené mandaly v magnetce a další) dál distribuovat, např. na příležitostných akcích a výstavách, mezi zaměstnance partnerských firem apod. Tudíž díky takovéto účelné výrobě různých produktů se zdá seniorům jejich práce vynaložené úsilí mnohem významnější a hodnotnější.

Výhody návštěv klientů v DsChB:

- **Lepší budování vztahů** => hlubší důvěra k dobrovolníkům a k organizaci.
- Přesnější a důkladnější **mapování potřeb seniorů**.
- Zlepšení a rozvoj **komunikace s personálem DsChB** => dá se využít pro kvalitnější vstup a zavedení dobrovolnických aktivit do jiných organizací.
- Zpětná vazba a od seniorů – sami své dobrovolníky chválí a děkují za jejich zájem => což **motivuje dobrovolníka** pro další čas strávený dobrovolnickou aktivitou (tím je snadnější práce koordinátora).

Nevýhody návštěv klientů v DsChB:

- **Časově náročné pro koordinátora**, jelikož je ve skupinovém setkání důležitá častá přítomnost koordinátora, aby udal směr rozvíjeným aktivitám, ale také odborně vedl nejen dobrovolníky, nýbrž i klienty.
- **Vysoká hrozba rizik vnějších i vnitřních vlivů, těžko udržitelná aktivita**. Setkání probíhá jen s klienty denního stacionáře, kam je nyní přihlášeno devět klientů z dvaceti nájemníků domu. Návštěvníci jsou staršího věku a mají různá *zdravotní omezení*, často se také stává, že ze zdravotních důvodů nemohou docházet na setkání. Silné riziko je ve *změně personálu* – zde je více než nutná pevná pospolitost mezi přítomnými (personál DsChB, dobrovolníci, klienti). Pro podporu projektu a osvětu o jeho přínosu je důležitá medializace, se kterou jsou spojeny vysoké *administrativní*

náklady (GDPR). V posledních letech se navíc začíná u starší generace projevovat nový trend zapříčiněný rozvojem technologií. Senioři začínají být vybaveni znalostmi a dovednostmi práce na počítači, stávají se aktivními členy sociálních sítí a tyto nové formy komunikace jim *vynahrazují potřebu osobního kontaktu*, kdy je nutné někam dojet, obléknout se, upravit, vynaložit nějaké fyzické úsilí apod. Dalším faktorem je, že pokud se domlouvají a setkávají v této *neformální skupině* třeba právě na sociálních sítích, je do takovéto skupiny jen velmi těžké začlenit nějakého dobrovolníka mladšího věku, který by s nimi navázal a udržoval smysluplný kontakt.

- Tento projekt je **těžko financovatelný**, jelikož se předem nedají a svým způsobem by ani striktně neměly stanovit jasné cíle a dopady, rozpočet, počet klientů, počet hodin, časový harmonogram, předem určené aktivity apod., jelikož se vše přizpůsobuje aktuálnímu zájmu a potřebám klientů. Tato fakta jsou ale u žádostí o dotační podporu takovýchto projektů předem požadována.

Na další úskalí v získávání dotačních prostředků upozornil respondent B právě v souvislosti s rozvojem projektu mezigeneračního setkávání v DsChB. Spolku Dobro-volně se sice podařilo získat u místní bankovní společnosti dotaci, ale její podmínkou je, že finanční podpora se musí vztahovat jen na ruční výrobu dekorace do prostor denního stacionáře a na finanční odměnu koordinátora. Žádost o dotaci byla podána v květnu loňského roku a teprve v září byla schválena včetně podpisu smlouvy. Ovšem v říjnu byly komunální volby, přičemž se změnou vedení radnice se také změnily investiční priority. V rozpočtu pro rok 2019 byla schválena kompletní výmalba společných prostor v DsChB, tudíž jeho vedoucí neakceptovala jakoukoliv výzdobu interiérových prostor. Realizace finančně podpořeného projektu z dotace je tak ohrožena.

4.5.5 Den splněných přání

Během úterního dopoledního setkávání v denním stacionáři (viz kap. 4.2.4) vzešel od seniorů podnět k realizaci projektu, v němž by se plnilo nějaké vytoužené nebo životní přání klienta denního stacionáře. Tento projekt byl následně i podpořen jednou místní podnikatelkou. Jednalo se o pět „velkých“ přání.

1. **Nákup v marketu** – jedna seniorka silnější postavy je odkázaná na invalidní vozík a její zdravotní stav nedovoluje dlouhé procházky, tudíž využívá pro nákupy jen pečovatelskou službu. Jejím přáním bylo si po letech jít nakoupit do místního supermarketu. Na převoz klientky musela být zajištěna sanita a paní si tak po více jak deseti letech za doprovodu a asistence zaměstnance a dobrovolnice sama nakoupila a spatřila centrum města Štětí.
2. **Setkání s jeleny** – pán, který je téměř nevidomý, si přál spatřit ještě jednou jeleny. Jelikož koordinátor a dobrovolníci jsou nápadití a vědí, že člověk má více smyslu vnímání, zajistili odvoz a doprovod do blízkého Zoocentra, kde chovají ochočené jeleny sika. Pán si tak mohl jeleny hladit a dokonce je i nakrmit.
3. **Vlastní výběr knihy** – jedna seniorka v pokročilém věku měla velice skromné přání, a sice obdržet knihu dle vlastního výběru. Spolek pro ni knihu zajistil a navíc koordinátor zprostředkoval její účast na besedě s jedním českým spisovatelem v místní knihovně, kam ji doprovodil dobrovolník.
4. **Promítání fotek** – jiná z klientek, která má problém se zrakem (vidí na dálku, ale na blízko velice špatně), toužila spatřit vlastní rodinné fotografie. Spolek uspořádal podvečerní setkání všech nájemníků a personálu a promítal dataprojektorem na plátno zvětšené fotografie, které dobrovolníkovi zapůjčila dcera klientky. Ten je převedl do elektronické podoby a připravil pro promítání.
5. **Ještě v životě zahradničit** – na první pohled velmi těžko realizovatelné přání pro klientku z denního stacionáře, která je navíc méně mobilní (pohybuje se pouze za pomoci chodítka). Zástupci spolku Dobro-volně se ji přesto rozhodli v předvánočním čase obdarovat a jejímu přání vyhovět. Koordinátor s jednou dobrovolnicí naplnili dětskou vaničku zeminou, a klientka za pomoci motyčky a vlastních rukou hledala zabalené lístečky, kde byly uvedeny názvy dáreků – potřeb pro zahradu. Tyto pracovní pomůcky upotřebí seniorka již na jaře v komunitní zahradě, kterou nyní spolek realizuje (více kap. 4.2.6).

4.5.6 Komunitní zahrada u Domu s chráněnými byty

Spolek Dobro-volně, z. s. chce prostřednictvím projektu „Sousedská zahrada“ a za pomoci svých dobrovolníků, obyvatel Domu s chráněnými byty a města Štětí rozšířit možnosti

přílehlé zahrady DsChB, která je méně využívaná. Nyní se na zahradě nachází altán a travnaté prostranství, které příliš nevyhovuje méně mobilním obyvatelům domu. Vysazení levandulového pole, umístění zvýšených záhonů a vybudování smyslové cesty tak dá zcela nový ráz místní lokalitě a příležitost k setkávání lidem všech generací. Rodinní příslušníci obyvatel se zbaví obav, že se jejich dítě na návštěvě babičky či dědečka bude nudit. Zahrada nebude sloužit jen jako místo k relaxaci a k trávení volného času, ale také bude využívána jako užitková. Komunita má díky vysazení, péči a následnému zpracování drobného ovoce, zeleniny a bylin další smysluplný důvod pro společná setkávání. Jelikož se tento bytový dům se zahradou nachází na okraji města, jsou zdejší senioři odříznutí od místního dění. Jedním z reálných řešení, jak sem vnést život, je zvýšit atraktivitu přílehlé zahrady a navázat na ni nové aktivity (žádost o dotaci²¹).

I na základě mého šetření vyplynulo, že do DsChB chodí za seniory dobrovolníci pravidelně. Poskytují individuální přístup, společnost v kolektivu i pomocnou sílu v denním stacionáři provozovaném městem Štětí. Pokud jim zdravotní stav dovolí, jsou místní senioři velice aktivní např. v ručních pracích, výtvarných malbách, psaní básní apod. Obyvatele Domu navštěvují pravidelně žáci místních základních škol a Základní umělecké školy se svými kulturními vystoupeními. Ale hlavní potřebou obyvatel Domu je jít ven na čerstvý vzduch do příjemného prostředí, které je vždy nablízku. Dobrovolníci, rodinní příslušníci a zaměstnanci denního stacionáře potřebují seniory motivovat k aktivitám, které je baví, udržují motoriku a zároveň jim bystří mozek novými informacemi či opakujícími se činnostmi. Většina zainteresovaných osob se shoduje, že příjemným a účelným řešením je právě tato multifunkční zahrada.

Během realizace projektu se budou lidé organizovaně a individuálně setkávat za účelem založení susedské zahrady, společného obhospodaření zahrady, zpracování produktů z ní a vzdělávání na téma zahrada a vše kolem ní. V zahradě se budou také konat tematické semináře nejen pro realizátory a dobrovolníky, ale také pro oslovené místní organizace a širokou veřejnost (žádost o dotaci²²).

²¹ Informace z interního dokumentu spolku Dobro-volně „Žádost o dotaci v projektu Sousedská zahrada“ od Nadace Via

²² Informace z interního dokumentu spolku Dobro-volně „Žádost o dotaci v projektu Sousedská zahrada“ od Nadace Via

Tabulka 10 – Realizační plán "Sousedské zahrady"

Měsíc / rok	Plánovaný krok	Čeho se tím dosáhne?
Srpen / 2018	Příprava pozemku, vyměření, přesun laviček.	První setkání účastníků realizace.
Září / 2018	Výběr firmy pro stavební úpravy a pokládku.	Zajištění firmy a seznámení s projektem.
Říjen / 2018	Realizace stavebních úprav a pokládky dlažby.	Zajištění prostoru pro vyvýšené záhony.
Listopad / 2018	Beseda s účastníky realizace a dalšími dobrovolníky na téma "Sousedská zahrada - představení dalšího postupu realizace projektu".	Podpora, udržení a informovanost účastníků projektu.
Prosinec / 2018	Příprava a propagace projektu.	Zviditelnění průběžných výsledků a medializace.
Leden / 2019	Komunikace a výběr truhláře, zadání poptávek po rostlinách.	Zajištění výroby vyvýšených záhonů a zadána poptávka po rostlinách.
Únor / 2019	Instalace vyvýšených záhonů, propagace na akci "vysazování rostlin".	Umístění stolů a příprava pro společnou akci "vysazení rostlin".
Březen / 2019	Akce vysazení rostlin - do vyvýšených záhonů a levandulové pole.	Společné setkání realizátorů a dalších dobrovolníků.
Duben / 2019	Realizace smyslové cesty.	Společné setkání realizátorů a dalších dobrovolníků při realizaci projektu, medializace
Květen / 2019	Sklízení úrody a další výsadba.	Společné setkání realizátorů a dalších dobrovolníků při realizaci projektu.
Červen / 2019	Sklizeň úrody a grilování se zúčastněnými.	Společné setkání realizátorů a dalších dobrovolníků při realizaci projektu, medializace.
Červenec / 2019	Zpracování úrody, především levandule (limo, cookies).	Společné setkání realizátorů a dalších dobrovolníků při realizaci projektu, medializace.
Srpen / 2019	Ukončení projektu – oslava zahrady.	Společné setkání realizátorů a dalších dobrovolníků při realizaci projektu, medializace.

Zdroj: Vlastní zpracování

Projekt může vést ke snížení předsudků, ke zvýšení porozumění ke starším občanům a k životnímu cyklu. Mezigenerační soužití návštěvníků zahrady bude jistě zábavnější a pestřejší pro všechny mnohem více než doposud. V současnosti nemohou méně mobilní obyvatelé Domu s chráněnými byty zahradu plně využívat, někteří návštěvníci (nejen obyvatelé) díky její všednosti nemají dokonce zájem ani motivaci zahradu obývat.

Díky mnohotvárnosti a přírodním proměnám rostlin bude zahrada nabízet využití v každém ročním období – vždy něco nového, podněcujícího k návštěvě a péči. Jak respondent B uvedl, o rostliny a ráz zahrady se budou starat dobrovolníci s místními obyvateli domu, příležitostně další organizované skupiny za účelem vzdělávání (např. děti základních škol, členové dalších spolků apod.).

Realizace projektu je naplánována po dobu jednoho roku z důvodu udržitelnosti projektu. Zástupci a partneři projektu chtějí místní komunitu „naučit“ se setkávat a nově využívat prostor zahrady. Budou oslovovány i další místní spolky, které nemají prostor pro příležitostné setkání venku. Například k táboráku a besedám budou přizváni pobočný spolek Svazu tělesně postižených, Klub důchodců, Klub Českých turistů, Skauti, TOM – Tuláci aj. Respondent A uvedl, že zdejší podmínky pro otevřený komunitní život nejsou optimální. Již v minulosti takovéto projekty iniciovala místní papírna Mondi. Naposledy Mondi se svými zaměstnanci a zdejší skupinou TOM – Tuláci instalovali na pobřeží Labe dětský domeček, dřevěné houpačky a odpočinkové lavičky. Bohužel tyto prvky místní vandalové brzy zničili a znetvořili nemravnými graffiti.

Po několika negativních zkušenostech jsou místní obyvatelé ke zvelebování veřejných prostranství sloužících k neformálnímu setkávání velmi skeptičtí a lhostejní. Možná je tento projekt jedním z kroků na dlouhé cestě, jak opět v místních občanech vzbudit větší zájem o komunitní život a posílit jejich místní patriotismus.

4.6 Formy podpory a potenciál spolupráce na místní úrovni

4.6.1 Firemní sféra

Spolek Dobro-volně, z. s. se snaží zapojit a vést ke společenské odpovědnosti lokální firmy. Jak respondent A uvedl, zatím se neseťkali s lhostejností nebo s odmítnutím podpory jasně a srozumitelně formulovaných projektů. Faktem je, že prozatím a hlavně v důsledku své krátké existence, spolek oslovil jen menší část lokálních firem.

Mondi Štětí a. s.

Místní papírna Mondi Štětí a. s. byla v roce 2018 partnerem projektu „Galavečer s benefiční módní přehlídkou“ a „Vánoční setkání v Domově důchodců v Libochovicích“. Podílela se na realizaci těchto projektů nejen financemi, ale především firemními dobrovolníky

a propagací obou projektů. Pro dosavadní úspěch a nadšení zaměstnanců plánuje Mondi užší spolupráci a větší podporu spolku i pro letošní rok.

Dle úvah a vizí respondenta C má firma Mondi Štětí a. s. velký zájem podpořit projekty cílené pro místní komunitu, které navíc povedou k posílení vazeb mezi obyvateli, atraktivitu města a kvalitnějšího místního kulturního dění, a právě dobrovolnictví by mohlo být jednou z perspektivních cest. Nyní firma vkládá finance do sportovního odvětví, vzdělávání, kulturních akcí v regionu a místní samosprávě na realizaci investičních záměrů. Novinkou je, že vedení organizace dalo svým zaměstnancům k dalším benefitům i dva dny placeného volna pro dobrovolnické aktivity. Hlavním zájmem je totiž udržet si a stabilizovat své zaměstnance, jelikož i takto velká a rozvinutá organizace se v dnešní době potýká s problémy obsazení všech pracovních míst. V současnosti firma Mondi ve Štětí zaměstnává i se svými divizemi a dceřinými společnostmi cca 1 000 osob. I papírna aktuálně pociťuje historicky nejnižší nezaměstnanost v ČR²³, a to navíc v době, kdy bylo v roce 2018 do jejího provozu a technologických zařízení investováno z důvodu renovací a modernizace více než 10 miliard korun (např. nový regenerační kotel, dřevosklad, chemický provoz apod.). Nová zařízení se ještě minimálně po dobu jednoho roku budou testovat a zabíhat ve zkušebním provozu, což vede k občasným nepříznivým situacím se zvýšeným zápachem ve městě, navíc se předpokládá navýšení nákladní kamionové dopravy a možná i příliv zahraničních dělníků, což může být celkově negativně vnímáno místními občany.

Proto klade vedení papírny nově důraz na to, aby si občané, zaměstnanci, ale i návštěvníci města pod pojmy Mondi nebo Štětí nepředstavovali jen něco negativního, škodlivého či obtěžujícího, nýbrž aby se posílilo vnímání zdejšího chemického průmyslu také jako subjektu, který v přilehlém městě, ale i celém spádovém regionu působí společensky odpovědně a aktivně přispívá k jeho udržitelnému rozvoji.

Axis s. r. o.

Axis s. r. o. je strojírenská firma sice se sídlem v Hradci Králové, ale ve Štětí má svou pobočku. Společnost byla oslovena za účelem financování projektu „Galavečer s benefiční módní přehlídkou“. I když si představitel spolku připravil mnoho důvodů a pozitivních dopadů, co může firmě přinést zapojení do projektu, respondent B vysvětlil,

²³ Pro rok 2018 vykazuje Český statistický úřad nezaměstnanost v ČR lehce nad 2 %.

že po představení projektu a účelu akce, nemělo vedení pobočky nejmenší problém projekt podpořit i větší částkou. Majitelé firmy měli navíc osobní zkušenosti s tím, když se někdo blízký ocitne na invalidním vozíku. Tento projekt navíc podpořili i z důvodu osvěty, že člověk, který má zdravotní či fyzický handicap, má ve společnosti své místo a má stále co svým spoluobčanům nabídnout.

Obchod Náradí – Monika Šílová

Podporu dobrovolnictví a projektů Dobro-volně, z. s. vytipovávají členové spolku mezi místními obyvateli a firmami. Jednou z významných osobností v obci se smyslem pro komunitní rozvoj je osvícená osoba a živnostnice Monika Šílová. Je majitelkou obchodu s náradím, a jak sama na uvádí: „*protože chlapi můžou prodávat spodní prádlo, tak jsem se rozhodla, že není zas tolik žen, které baví náradí!*“. Vedení obchodu jí zabere mnoho času, proto se rozhodla podpořit spolek a jeho činnosti finančními prostředky na projekt „Den splněných přání“.

4.6.2 Veřejná podpora od místní samosprávy

Oživení veřejného života na Štětsku lze výrazněji zaznamenat až v posledních letech, a to za systematické podpory místní samosprávy. Dne 18. 12. 2008 schválilo Zastupitelstvo města Štětí na svém zasedání vůbec poprvé rámcová pravidla pro poskytování dotací z rozpočtu města v podobě Grantového systému „Zdravé město Štětí“ (město Štětí).

Finanční podpora pomáhá obyvatelům Štětí i v jeho devíti místních částech při zajišťování různorodých činností, obnově tradic, rozvoje společenských aktivit, kulturního života apod. Granty využívá např. Občanské sdružení Chcebus²⁴ pro své aktivity jako je dětský kroužek „Šikovné ručičky“, sportovní akce v podobě turnaje v nohejbale, setkání k příležitosti Mezinárodního dne žen apod. Český svaz žen Radouň pořádá např. Pouťové veselí, Dožínkové slavnosti, ples Radouňských bab aj. Spolek v Počeplicích každoročně organizuje setkání rodáků a pamětníků Počeplic, vynášení Morany, Počeplický masopust a další.

²⁴ „Transformace“ občanských sdružení na spolky dle nového občanského zákoníku. S platností od 1. 1. 2014 došlo ke zrušení zákona o sdružování občanů (č. 83/1990 Sb. „ZoSO“) a k přesunu právní úpravy občanských sdružení (resp. spolků) do nového občanského zákoníku (č. 89/2012 Sb. „NOZ“).

Dotace čerpá také Občanské sdružení Brocno na rozsvícení svého vánočního stromu nebo již tradiční podzimní Drakijádu apod.

Finanční výpomoc není určena jen spolkovým aktivitám. Do grantového programu patří:

- Sportovní aktivity a tělovýchova;
- Kulturně-společenské aktivity a podpora místních tradic;
- Sociální služby, prevence a zdraví;
- Volnočasové a vzdělávací aktivity dětí a mládeže;
- Celostátní nebo místní osvětové kampaně;
- Zkvalitňování veřejného prostranství (město Štětí).

Mnozí organizátoři věnují svou energii a čas do pořádání komunitních akcí zcela dobrovolně a bez nároku na finanční odměnu. Jak respondent A uvedl, to byl také jeden z hlavních argumentů, že má dobrovolnické centrum ve Štětí své uplatnění. Dobrovolníci a dobrovolnické aktivity byly a jsou ve Štětí i jeho přilehlých obcích zaznamenány, jen zatím nebyly nijak systematicky vedeny. Zároveň lze pozorovat určitý trend zvláště u komunitních aktivit na vesnicích, že nově založené spolky mají zpravidla mnoho elánu, aktivit a akcí na začátku své existence, ovšem postupem času se tato chuť a nadšení poněkud vytrácí. Úlohou dobrovolnického centra tak může rovněž být systematická podpora právě těmto komunitním spolkům, aby nepřecházely do fáze vyčerpání či rovnou vyhoření.

Na zavedení a rozvoj dobrovolnických aktivit a komunitního života město Štětí přispívá nejen prostřednictvím svého grantového programu, ale také má snahu vytvořit pro ně odpovídající a důstojné zázemí. Každý spolek by tak měl na každé místní části mít v budoucnu svůj veřejný prostor pro setkávání členů a tamních obyvatel, ať už venkovní (např. altán, pergola, parket apod.) nebo lépe interiérového charakteru (např. klubovna, společenská místnost, buňka, tělocvična atp.). Na chod a provoz spolku Dobro-volně poskytla místní samospráva formou výpůjčky kancelář na městské Tržnici, kde sídlí také pobočný spolek Svazu tělesně postižených ČR a nezisková organizace Naděje.

Jelikož dobrovolník (ať už registrovaný či neformální) není za svou činnost finančně odměňován, ztrácí obvykle i přes silnou motivaci a bez důkladného mentoringu postupem času chuť a energii ve své dobrovolnické aktivitě pokračovat. Je více než namístě dobrovolníky oceňovat a společensky uznávat. Toho jsou si velmi dobře vědoma i všechna

dobrovolnická centra, a proto se každoročně v krajích České republiky vyhláší nominace na cenu Křesadlo.

Důmyslná kombinace několika prvků, které dokáží zázrak – vznikne oheň. Křesadlo, co by původce vzniku něčeho krásného, je symbolem ocenění práce a odhodlání dobrovolníků. Spojení ochoty pomáhat, převzetí zodpovědnosti za druhé, péče a lásky, ale často také odvahy vzepřít se jednoduchým řešením a snad i nechápavým reakcím druhých (hest).

Křesadlo se snaží oceněným dobrovolníkům získat respekt k jimi vykonaným aktivitám a zájem širší veřejnosti o dobrovolnickou službu. Jde o symbolické poděkování těm, kteří zdarma svůj volný čas věnují obecně prospěšným činnostem, pomáhají postiženým lidem či vedou různé organizace, které rehabilitují myšlenku dobrovolnictví. Dobrovolníky nominují neziskové organizace i sami občané. O tom, komu bude udělena cena Křesadlo, rozhoduje komise složená ze zástupců neziskových organizací, novinářů, zástupců státní správy a samosprávy a komerčních firem (hest).

Místní aktérka, dlouholetá předsedkyně místní organizace Svazu tělesně postižených ČR ve Štětí, zcela zaslouženě obdržela jedno ze šesti originálních Křesadel kováře Jaroslava Zívala z Křivoklátska. V roce 2018 se v Ústeckém kraji se pořádal již 16. ročník Křesadla za rok 2017, který organizovalo Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem ve spolupráci se společností Knauf Insulation, přičemž samotný slavnostní ceremoniál se odehrál 5. dubna na zámečku Větruše. Štětská občanka Eva Reifová nominovaná vedením města zaujala porotu především svým širokým rozsahem a pestrostí aktivit, které bez nároku na finanční odměnu a i přes svůj vlastní tělesný hendikep organizuje pro stovky lidí všech generací.

Díky různorodé činnosti Svazu tělesně postižených ČR ve Štětí poznávají zdraví lidé život i trable osob s různými hendikepy (trvalými nebo dočasnými), mají šanci vcítit se do jejich „kůže“, a lépe tak vnímat jejich potřeby. Na předání byli také pozváni představitelé místní samosprávy. Štětská občanka tak převzala ocenění před zraky starosty a místostarosty města Štětí. Dle respondenta A je držitelka ceny Křesadlo za rok 2017 pro štěťáky velkou inspirací i motivací pro rozvoj dobrovolnických aktivit dále do budoucna.

4.6.3 Podpůrné aktivity Úřadu práce

Spolek Dobro-volně, z. s. je neziskovou organizací a jako další podobné organizace se snaží zajistit finanční prostředky na mzdy svých zaměstnanců prostřednictvím projektů od Úřadu práce (ÚP). V Ústeckém kraji (pro okresy Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín, Litoměřice a Louny) se za podpory Evropského sociálního fondu ČR (ESF ČR) nabízí nezaměstnaným specifické programy na začlenění na trh práce. Podnikatelé a právnické osoby mohou ve většině případů získat zvýhodněné podmínky pro zaměstnávání specifických osob. V některých projektech mohou získat až plnou úhradu mzdových příspěvků včetně zákonných odvodů.

Práce pro každého v Ústeckém kraji

Projekt práce pro každého se zaměřuje na osoby s nízkou kvalifikací a základním vzděláním, které obtížně získávají pracovní uplatnění. Účastníkům bude poskytnuta diagnostika, poradenství, motivační modul, kurz finanční a funkční gramotnosti a rekvalifikace. Zaměstnavatel od ÚP obdrží standardní mzdový příspěvek (dotační info).

Práce bez překážek

Program se zaměřuje na specifickou skupinu společensky izolovaných lokalit vesnických oblastí. Do projektu se mohou hlásit osoby, které jsou déle než 5 měsíců nezaměstnané a pochází z obcí, kde je minimálně 15 % nezaměstnanost. Součástí strategie ÚP je spolupráce s obcemi a místními firmami, které získají zvýhodněné podmínky pro zaměstnávání účastníků projektu „Práce bez překážek“ (dotační info).

Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje

Projekt financovaný z ESF ČR usiluje o řešení problematiky romských ghett, kde panuje extrémně vysoká nezaměstnanost. Program nabízí kompletní poradenství, rekvalifikační kurzy s následnou praxí, dotovaná pracovní místa i asistenci při nástupu do pracovního procesu (dotační info).

Restart na druhou v Ústeckém kraji

Projekt Restart má v Ústeckém regionu již několikaletou tradici. Restart napomáhá zaměstnancům, kteří byli hromadně propouštěni v rámci strukturálních změn ve firmách. Pracovníci ÚP poskytnou nezaměstnaným psychosociální podporu, rekvalifikaci

či vzdělávací kurzy. Propouštějící zaměstnavatelé mohou získat finanční dotaci na úhradu mzdových nákladů včetně zákonných odvodů vynaložených v průběhu vzdělávacích aktivit zaměstnanců ohrožených nezaměstnaností (dotační info).

Společensky účelné pracovní místo

Společensky účelnými pracovními místy se rozumí pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem, tj. zejména uchazeči, kterým ÚP věnuje zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání (MPSV).

Příspěvek lze tedy poskytnout na 3 typy společensky účelných pracovních míst:

1. pracovní místa, která zaměstnavatel nově zřizuje;
2. pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti;
3. pracovní místo, které zaměstnavatel vyhradil pro konkrétního uchazeče o zaměstnání (MPSV).

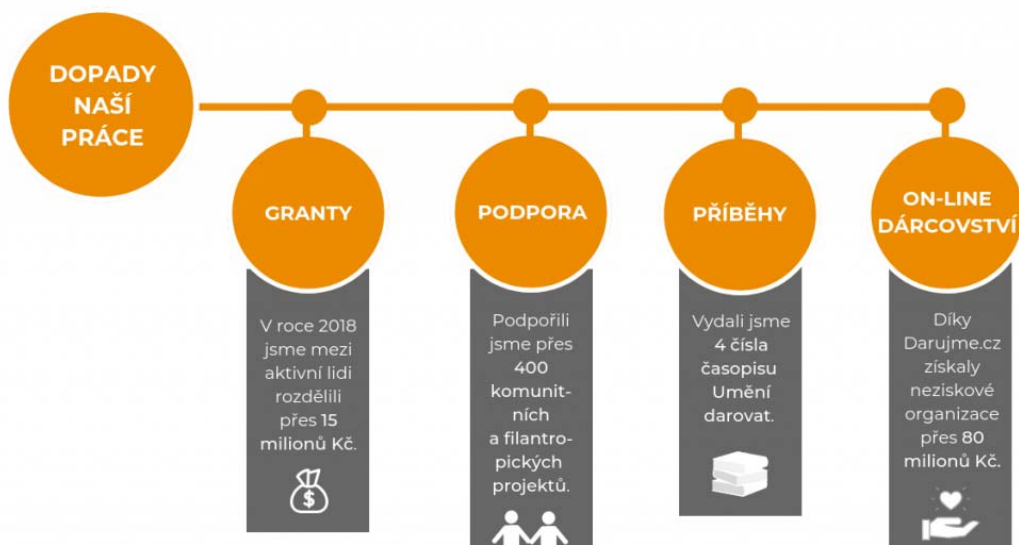
4.6.4 Nadační zdroje

Jak respondent A uvedl, finanční podporu na projekty hledá spolek Dobro-volně také mezi nadacemi. Svým zaměřením a podobným posláním je spolku velmi blízká Nadace Via, která podporuje granty, konzultacemi na míru a vzděláváním konkrétní komunitní témata.

Zaměření Nadace Via: *„Rozvíjíme komunitní život. Podporujeme ty, kteří zlepšují život ve svém okolí. Proměňují veřejná prostranství, obnovují drobné památky, oživují veřejný prostor českých měst či organizují sousedské slavnosti. Učí se tím pečovat o společný prostor, spolupracovat a zlepšují vzájemné vztahy“* (Nadacevia).

Nadace Via je česká organizace s působností od roku 1997, jejíž tým tvoří aktuálně 20 zaměstnanců. Nečerpá peníze z evropských ani státních fondů, ale prostředky získává výhradně od individuálních dárců, firem, nadací a z výnosů nadačního jmění. Od počátku svého vzniku již podpořila na 4 000 projektů (Nadacevia).

Obrázek 9 – Aktivity a podpora Nadace Via za rok 2018

Zdroj: Nadace Via

Spolku Dobro-volně, z. s. podpořila projekt „Sousedská zahrada u Domu s chráněnými byty ve Štětí“ (více kap. 4.5.6.). Podmínkou je fyzická realizace projektu – vystavení vyvýšených záhonů a založení levandulového záhonu po dobu jednoho roku, a to z důvodu, aby si obyvatelé z komunity navykli využívat prostor pro společná setkání. Nadace Via nabízí i další benefity svým žadatelům o dotace – pořádá školení na téma fundraising nebo organizuje společná setkání zástupců podporovaných projektů, kde si předávají zkušenosti a navzájem se inspirují dalšími projekty. Další zajímavou podpůrnou nabídkou pro zviditelní spolku a jeho aktivit je možnost zúčastnit se tzv. Bezva Festu v Litoměřicích. Nadace zajistí zdarma stan a prostor, kde mohou členové spolku a dobrovolníci představit návštěvníkům festivalu svou organizaci, zapojit je do různých aktivit spojených s činností a náplní organizace, nabízet své merche²⁵ a výrobky, umožnit vyzkoušení pomůcek pro osoby se zdravotním postižením, propagovat organizaci pomocí různých soutěží a her atp.

4.6.5 Spolupráce v rámci Místní akční skupiny Podřipsko

Místní akční skupina Podřipsko, z. s. (zkráceně též MAS Podřipsko) je spolek, který byl založen v roce 2011 a působí v převážně venkovském prostoru v jihovýchodní části

²⁵ Merche – zkratka od slova merchandise - zboží. Označují se tím předměty prodávané v rámci podpory fanouškovství. Nejde úplně o reklamní předměty, jelikož ty se obvykle rozdávají zdarma.

Ústeckého kraje v okolí hory Říp a částečně v severní části Středočeského kraje. Členem se může stát každý, kdo má zájem o rozvoj regionu. Sdružuje nejen řadu zástupců obcí, ale i zástupce místních spolků a podnikatelů. O rozvoj Podřipska se zasazuje především realizací projektů financovaných z prostředků Evropské unie (MAS Podřipsko).

Ke dni 9. 3. 2019 má MAS Podřipsko 54 členů. V následující tabulce jsou členové rozděleni do sektoru veřejného, soukromého a neziskového.

Tabulka 11 – Rozdělení členů MAS dle sektorů

Sektor	Počet členů	Podíl členů
Veřejný sektor	23	42%
Soukromý sektor	15	28%
Nestátní neziskový sektor	16	30%

Zdroj: Vlastní zpracování

Závazným dokumentem pro současné období je **Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Podřipsko 2014 – 2020**. Tato strategie je střednědobý strategický dokument vypracovaný komunitním způsobem, který má sloužit k naplnění cílů v příštích letech (MAS Podřipsko).

V rámci dosahování cílů strategie podporují především inovativní projekty, které jsou zaměřené na mladé lidi a všechny projekty, které budou mít navíc oproti běžným projektům určitou přidanou hodnotu. Přidané hodnoty projektů mají dosahovat prostřednictvím vytváření sítí partnerství místních obyvatel, spolků a firem. Cílem je spojovat jednotlivé místní aktéry a pokusit se je přivést ke společné spolupráci. V tom má být největší přínos pro region Podřipska (MAS Podřipsko).

MAS Podřipsko působí jako místní iniciační, řídicí a kontrolní orgán v rámci programových rámců Strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Prostřednictvím programů MAS Podřipsko podporuje projekty různých subjektů, které jsou v souladu s rozvojovou strategií území, a rovněž realizuje vlastní rozvojové projekty.

V následující tabulce je aktuální časový harmonogram výzev pro rok 2019 a stanovená výše k alokaci peněz.

Obrázek 10 – Harmonogram výzev MAS Podřipska pro rok 2019

OP	Číslo výzvy MAS	Název/zaměření výzvy	Plánované datum vyhlášení	Plánované zahájení příjmu žádostí	Plánované ukončení příjmu žádostí	Alokace
OPŽP	1	Sídelní zeleň, protierozní opatření a biodiverzita	II.19	III.19	VII.19	10,000 mil. Kč
OPŽP	2	Výsadba zeleně na orné půdě (CHKO Kokořínsko)	II.19	III.19	VII.19	3,998 mil. Kč
PRV	2	Podpora zpracování zemědělské produkce	II.19	III.19	IV.19	2,510 mil. Kč
PRV	2	Podpora začínajících podnikatelů	II.19	III.19	IV.19	3,010 mil. Kč
PRV	2	Budování infrastruktury pro aktivní trávení volného času v lesích	II.19	III.19	IV.19	4,000 mil. Kč
PRV	2	Podpora podnikatelů v oblasti cestovního ruchu	II.19	III.19	IV.19	2,567 mil. Kč
OPZ	3	Příměstské tábory	II.19	III.19	IV.19	1,690 mil. Kč
OPZ	4	Sociální podnikání	IV.19	V.19	VIII.19	4,000 mil. Kč
IRROP	5	Cyklotezky	IV.19	V.19	VIII.19	5,447 mil. Kč
PRV	3	Zajištění vybavení zemědělskou technikou	VI.19	VII.19	VII.19	dle alokace po aktualizaci
PRV	3	Podpora zpracování zemědělské produkce	VI.19	VII.19	VII.19	finančního plánu
PRV	3	Podpora začínajících podnikatelů	VI.19	VII.19	VII.19	SCLLD
PRV	3	Sportovní a kulturní zařízení	VI.19	VII.19	VII.19	
OPZ	5	Podpora dobrovolnictví	IX.19	X.19	XII.19	4,2 mil. Kč

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Zdroj: MAS Podřipsko

Mezi členy MAS Podřipska patří i město Štětí a spolek Dobro-volně, z. s. Nyní aktuálně MAS Podřipsko vyhlásila 1. výzvu z dotačního titulu Ústeckého kraje „Podpora komunitního života na venkově“ pro rok 2019. Název výzvy je „Podpora komunitního života na Podřipsku“, přičemž příjem žádostí byl zahájen 15. března a bude ukončen 2. dubna 2019.

V rámci výzvy budou podpořeny tři oblasti podpory:

1. Podpora spolkové činnosti
2. Podpora drobného komunitního života
3. Obnova a údržba občanské vybavenosti, veřejných a sportovních zázemí (MAS Podřipsko)

Žádost o podporu se podává osobně po předchozím objednání na adrese kanceláře MAS Podřipsko, Očkova 2, 413 01 Roudnice nad Labem, mezi 8:00 a 16:00. Žádost musí být také doručena 1x v elektronické podobě na CD nebo jiném datovém nosiči (flash disk, DVD) osobně na adresu MAS Podřipsko, nebo prostřednictvím datové schránky (8mixwy2), přes internetovou platformu uschovna.cz, nebo e-mailem na adresu anna.cervena@maspodripsko.cz.

Požadavky výzvy:

- žádost musí obsahovat identifikační údaje žadatele, podpis osoby oprávněné jednat jménem či za žadatele;
- vyplněný formulář žádosti (dostupná na stránkách MAS Podřipska);
- položkový rozpočet akce (formulář také dostupný na stránkách MAS Podřipska);
- doklad o právní formě žadatele – kopie stanov nebo zřizovací listiny nebo výpisu z příslušného rejstříku (dostatečný bude aktuální doklad vytištěný z odkazu: http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz;
- doklad o jmenování či volbě statutárního zástupce žadatele;
- fotodokumentace v případě podání žádost na čerpání z oblasti podpory č. 3: Obnova a údržba občanské vybavenosti, veřejných a sportovních zařízení.

Cílem výzvy je:

- podpořit akce zaměřené na spolkovou činnost v území MAS Podřipsko jako jsou např. informační akce, akce na předávání znalostí, zkušeností a příkladů dobré praxe (pořádání přednášek, koncertů, festivalů, besed, workshopů, dnů otevřených dveří památek a dalších atraktivit Podřipska) s dopadem na aktivizaci místního potenciálu a fungování jednotlivých spolků;
- podpořit drobný komunitní život v území MAS Podřipsko (pořádání veřejných akcí lokálního a mikroregionálního charakteru konaných na území MAS jako jsou např. kulturní, společenské a sportovní akce);
- podpořit akce zaměřené na obnovu a údržbu občanské vybavenosti, veřejného prostoru a sportovních zařízení v území MAS Podřipsko (MAS Podřipsko, dokument: Podpora komunitního života na Podřipsku 2019).

Podmínky podpořené akce:

- musí být veřejně přístupná – musí být společenského, kulturního, sportovního nebo vzdělávacího charakteru;
- nesmí se jednat o projekt, který bude v roce 2019 současně podporován z jiných dotačních titulů Ústeckého kraje.

Celková finanční alokace na výzvu je 485 834,- Kč. Minimální výše celkových způsobilých výdajů projektu/akce je 10 000,- Kč a maximální výše celkových způsobilých výdajů projektu je 50 000,- Kč. Výše podpory je max. 85 %, nutné je spolufinancování ve výši 15 % (MAS Podřipsko, dokument: Podpora komunitního života na Podřipsku 2019).

Nezpůsobilé výdaje:

- mzdy
- kancelářské potřeby
- výdaje na energie
- vodné, stočné apod.
- pojištění majetku a osob
- financování podnikatelských nebo výdělečných aktivit
- DPH pro plátce DPH

Hodnocení žádostí bude probíhat podle preferenčních kritérií. V případě stejného počtu bodů bude upřednostněn projekt, který byl podán dříve v termínu výzvy (MAS Podřipsko, dokument: Podpora komunitního života na Podřipsku 2019).

Kritéria věcného hodnocení projektu:

- **Organizační a technická připravenost akce** – akce má zajištěný realizační tým a detailně rozpracovanou přípravu a průběh (max. počet bodů 20).
- **Finanční připravenost akce** – akce má jasně vymezený rozpočet do jednotlivých položek, položky nejsou předraženy, žadatel požaduje nižší míru dotace (max. počet bodů 20).
- **Partnerství v akci** – žadatel má participujícího partnera (max. počet bodů 10).
- **Jedinečnost akce** – druh akce a její zaměření je v území novinkou (max. počet bodů 10).
- **Zaměření na děti a mladistvé a rovné příležitosti** – Projektový tým je složen minimálně z 50 % z dětí a mladistvých do 30 let, žen, lidí důchodového věku případně dalších znevýhodněných skupin osob v území MAS Podřipsko; přínosy projektu budou čerpat převážně děti a mladiství do 30 let, ženy, lidí důchodového

věku případně další znevýhodněné skupiny osob v území MAS Podřipsko (max. počet bodů 10).

- **Propagace** – žadatel zajistí propagaci činnosti MAS Podřipsko (max. počet bodů 10).
- **Územní dopad akce** – územní vymezení cílové skupiny (max. počet bodů 10).

Pozitivní vliv akce na komunitu – vliv na zlepšení mezilidských vztahů v sousedské komunitě (max. počet bodů 10) (MAS Podřipsko, dokument: Podpora komunitního života na Podřipsku 2019).

Jedním z projektů spolku je uspořádání **Galavečeru s benefiční módní přehlídkou** (viz kap. 4.5.1) Takovouto charitativní akci uspořádal spolek v říjnu 2018 poprvé, bez podpory MAS Podřipsko. Cílem bylo shromáždit finanční příspěvek na doprovodný joystick pro místní obyvatelku trpící svalovou spinální atrofií. Pro veliký úspěch ze strany diváků, aktérů a dobrovolníků se zástupci spolku rozhodli za podpory stávajících partnerů a MAS Podřipska Galavečer postupně profesionalizovat a pořádat tradičně – dvakrát do roka.

5 Přínosy dobrovolnictví pro místní komunitu a region

V souvislosti s přijatou metodikou této diplomové práce můžeme shrnout, že postupná **formalizace a institucionalizace dobrovolnických aktivit ve Štětí** v podobě nově vzniknuvšího spolku Dobro-volně z. s. **přispěla k výraznému oživení a zpestření komunitního života na místní úrovni**, specificky pak na menším městě, které jinak trpí podrozvinutostí místní občanské společnosti a neziskového sektoru.

Tento závěr lze na základě provedených šetření prokázat hned několika jednoznačnými fakty:

1. **Vznik nových aktivit a akcí na místní úrovni**
2. **Počet nově zapojených občanů a firem do dobrovolnických aktivit**
3. **Objem finančních prostředků získaných pro podporu místní komunity**
4. **Zvýšená sociální interakce a komunikace mezi občany**
5. **Zviditelnění města Štětí a posílení místního patriotismu**

Vznik nových aktivit a akcí na místní úrovni

Novinkou v regionu a především pro nájemníky Domu s chráněnými byty je **komunitní zahrada**. Spolek realizuje na podnět nájemníků Domu vyvýšené záhony vhodné pro méně pohyblivé obyvatele. Nyní bude moci každý zahradničit, vypěstovat si vlastní drobné ovoce, zeleninu či bylinky. Za asistence a koordinace dobrovolníků a zaměstnance spolku se budou v zahradě konat společná mezigenerační setkávání za účelem pěstování a následného zpracování výpěstků zahrady. Starší generace předá tradiční „babiččiny“ recepty a mladší dobrovolníci představí aktuální trendy kuchyně např. levandulové sušenky, levandulovou limonádu, bylinné, zeleninové a ovocné smoothie atd.

Dalším přínosem pro starší občany, kteří jsou návštěvníky denního stacionáře, jsou projekty „**Kreativní v každém věku**“ a „**Pravidelné mezigenerační setkávání**“. Koordinátor s dobrovolníky navštěvuje úterní dopoledne klienty denního stacionáře, kde se společně věnují aktivitám pro bystření paměti a rozvoj jemné motoriky. Tyto činnosti s nimi provádí i zaměstnanec denního stacionáře, avšak hlavním přínosem tohoto projektu je, že se senioři setkávají s novými lidmi (dobrovolníky). Každý dobrovolník je zaměřen na jiný okruh témat a své založení promítá i na společném setkávání. Někdo je více založen na ruční práci, jiný

preferuje společenské hry a další s klienty vyrábí dekorativní výrobky. Díky těmto návštěvám dobrovolníků se denní stacionář stává pro klienty pestřejší a zábavnější a neupadá do každodennosti.

Pro tuto cílovou skupinu byl realizován také vánoční projekt „**Den splněných přání**“. Do projektu byla zapojena ze soukromé sféry místní podnikatelka (finanční podpora). Jednalo se o projekt, kde návštěvníci denního stacionáře měli svá přání a spolek za pomoci svých dobrovolníků přání seniorům plnil. Jednalo se o přání typu nakoupit si v místním marketu, spatřit jeleny, pořídit knihu o zdejším regionu, společné promítání rodinných fotek a vytvořit podmínky pro zahradničení.

Ojedinelým regionálním projektem s charitativním posláním, s dopadem na společensko-kulturní dění v lokalitě, s osvětou o problematice handicapovaných, se zviditelněním malých podnikatelů a za podpory velkých lokálních firem je „**Galavečer s benefiční módní přehlídkou**“ pořádaný přímo dobrovolnickým centrem.

Působení organizace Dobro-volně zavnímali i návštěvníci místní Tržnice, kde spolek sídlí. S využitím finančních prostředků od města Štětí a za pomoci dobrovolníků a místních podnikatelek vymalovali a vyzdobili členové spolku vánoční dekorací část prostoru Tržnice, kde následně uspořádali akci „**Vánoční advent na tržnici**“. Za doprovodu vánočních koled prezentovaly a nabízely své produkty a služby místní prodejny a spolky.

Lze tedy shrnout, že během ročního působení dobrovolnického centra ve Štětí **vzniklo minimálně 6 zcela nových aktivit**, které navíc nemají jednorázový charakter, nýbrž zakládají novou tradici, jelikož se pro svou úspěšnost budou opakovat.

Počet nově zapojených občanů do dobrovolnických aktivit

V roce 2018 věnovali registrovaní dobrovolníci průkazně celkem **1 044 hodin dobrovolnickým aktivitám**. Spolek má registrovaných **28 dobrovolníků** a jejich počet pomalu roste. Někteří mohou vynaložit více času a dobrovolnickým aktivitám tak věnují i několik hodin týdně, pracovně vytiženější dobrovolníci svou energii vynakládají spíše na příležitostných akcích. Avšak dobrovolníků a hodin je ve skutečnosti mnohem více, jelikož do dobrovolnických aktivit nejsou započítané osoby, které pomáhají zcela zdarma při realizaci a spolupráci na dobrovolnických akcích – např. moderátor a osoby zajišťující

doprovodný program Galavečera, kadeřnice a vizážistka modelek, firemní dobrovolníci (úklid a příprava komunitní zahrady, návštěva Domova důchodců v Libochovicích, vánoční výzdoba Domova s chráněnými byty atd.).

Objem finančních prostředků získaných pro podporu místní komunity

Důležitým přínosem spolku pro zdejší region je také ekonomické hledisko. **Příjem za rok 2018** činil od dárců a poskytovatelů dotací **celkem 283 700,- Kč**. To jsou finanční prostředky, které byly následně vynaloženy a utraceny za investice a služby ve zdejším regionu. Dá se předpokládat, že s profesionalizací a rozvojem spolku se bude tato suma každoročně zvyšovat. Již nyní (v roce 2019) byl spolku přidělen grant a schválena finanční podpora ve výši 217 000,- Kč a ještě se čeká na schválení dvou podaných projektů v hodnotě 64 000,- Kč.

Tabulka 12 – Příjmy od dárců a z grantů v roce 2018

Dárci a poskytovatelé dotací	Město Štětí	Nadace Via	Monika Šílová	Axis a.s.	Mondi Štětí	Úřad práce	Celkem
Příjmy v Kč	25 000	79 700	5 000	25 000	5 000	144 000	283 700

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13 – Příjmy od dárců a z grantů v roce 2019

Dárci a poskytovatelé dotací	Město Štětí	Moneta Money Bank	Patricie Krupková	Axis a.s.	Mondi Štětí	Úřad práce	Výzva Darujme.cz	Celkem
Příjmy v Kč	25 000	55 000	5 000	10 000	10 000	72 000	40 000	217 000

Zdroj: vlastní zpracování

Zvýšená sociální interakce a komunikace mezi občany

V souvislosti s rozvojem dobrovolnictví ve Štětí se již dosud uskutečnilo řádově několik desítek nejrůznějších schůzek, pracovních porad, seminářů a společenských setkání, vedla se debata a výměna postřehů na sociálních sítích, a v neposlední řadě se též zvýšila osvěta o smyslu a formách dobrovolnických aktivit. Propojování a zapojování neziskové sféry, soukromého sektoru, místní samosprávy a veřejnosti vede k širší dostupnosti standardních i nadstandardních služeb, jedinečných veřejných akcí a příjemných míst v dané lokalitě. Největší interakci mezi různými subjekty nalezneme u projektů jako je „Galavečer s módní přehlídkou“ nebo „Vánoční setkání v Domově důchodců v Libochovicích“.

Avšak největší dopad na lokalitu a zdejší občany vzniká spojením všech sektorů a zhmotňuje se v podobě nové komunitní zahrady u Domu s chráněnými byty, která začíná sloužit především méně pohyblivým osobám. Hlavním partnerem projektu je Nadace Via, spolupartnerem a zároveň majitelem pozemku a zřizovatelem Domu s chráněnými byty město Štětí, iniciátorem projektu spolek Dobro-volně, svůj lidský kapitál pro realizaci v podobě firemních dobrovolníků vložila společnost Mondí Štětí a prostřednictvím sbírky na Darujme.cz se zapojili i místní obyvatelé. Vzniká tak zahrada, která je zároveň atraktivním místem poskytujícím nové možnosti pro osoby vyhledávající méně formální, ale přesto koordinované, tematicky zaměřené veřejné akce, a kde mají návštěvníci možnost nejen pasivní účasti, ale kde také mohou sdílet a předávat své dovednosti, know-how, myšlenky a nápady. Jelikož se pravidelné besedy pořádají na různá témata (Jaro a zahrada, Levandule v kuchyni, Investice a rozvoj v obci, Canisterapie apod.), podněty navrhuji sami uživatelé zahrady nebo dobrovolníci spolku.

Zviditelnění města Štětí a posílení místního patriotismu

Město Štětí je obecně vnímáno jako problematické místo k životu spojené s řadou negativních jevů – např. průmyslový ráz, zápach, hluk, prach, poškozené životní prostředí, povodně, vysoká kriminalita, nezaměstnanost, sociálně vyloučené lokality, drogy, násilí, gamblerství, nepřizpůsobiví spoluobčané, Romové, byznys s chudobou, štěnice, nepořádek, vandalismus, promiskuita nebo třeba apatie a lhostejnost místních obyvatel ke všemu, co se jich bezprostředně netýká.

Jen velmi těžko a pomalu se mění tento za desetiletí vrytý negativní obraz o městě a jeho bezprostředním okolí. Zmapované skutečnosti spojené se vznikem a rozvojem dobrovolnického centra však jasně potvrzují, že za přibližně roční působení nového spolku se významně oživil místní komunitní život a zvýšila se i participace místních občanů na společenském dění.

Projekty a aktivity spolku a jeho dobrovolníků jsou často medializovány v regionální televizi Ústeckého kraje, Litoměřickém deníku, místním Zpravodaji, ale také jsou prezentovány v okruhu zainteresovaných lidí a odborníků – např. na Národní asociaci dobrovolnictví, Radě dobrovolnických center Severozápad, akcích Národní sítě Zdravých měst, obcí

a regionů ČR, shromážděných členů MAS Podřipsko nebo třeba na školeních a setkáních příjemců finanční dotace pořádané Nadací Via.

Vedle pomoci lidem potřebným nebo třeba zviditelnění místních firem, které se hlásí ke společenské odpovědnosti, tak dává spolek místním obyvatelům/dobrovolníkům příležitost a prostor pro vlastní seberealizaci. Občané tak mohou svůj volný čas trávit smysluplně, neformálním způsobem se vzdělávat nebo naopak své zkušenosti předávat a tím se stávat součástí skupiny osob, kterým není lhostejné, s kým, kde a v jakém prostředí žijí.

A právě prostřednictvím takovýchto komunitních aktivit se může postupně měnit zakořeněný negativní obrázek o městě Štětí a jeho obyvatelích, mohou se odbourávat letité předsudky a zároveň i posilovat hrdost a místní patriotismus zdejších obyvatel. Tato cesta bude sice dlouhá a náročná, ale důležité je se na ni odhodlaně vydat.

6 Závěr

Jedním z hlavních cílů zpracované diplomové práce bylo prozkoumat, do jaké míry může být dobrovolnictví důležitým faktorem pro rozvoj místní komunity a regionu. V užším slova smyslu se však toto dobrovolnictví nebere jen jako spontánní a tudíž nahodilá aktivita jednotlivce nebo nějaké skupiny lidí, nýbrž jako cílený proces zaštitěný a koordinovaný neziskovou organizací – spolkem – dobrovolnickým centrem.

Teoretická část diplomové práce byla zaměřena na uchopení a popis samotného dobrovolnictví jako společenské aktivity, která má své základní podoby a pravidla, jakož i zakotvení v české legislativě. Dále byly identifikovány a přiblíženy role klíčových aktérů v rámci dobrovolnictví, a sice dobrovolníků samých, nýbrž i koordinátora dobrovolnických aktivit. Pozornost byla zaměřena na jejich úlohu, kvalifikační předpoklady, kompetence i náplň a způsob práce.

Dobrovolnictví bylo dále zkoumáno z hlediska jeho významu a zasazení v oblasti neziskového sektoru a občanské společnosti. Popsány pak byly různé oblasti společenských aktivit, v nichž se dobrovolnictví úspěšně rozvíjí, aniž je často na první pohled zřejmé, že se jedná o dobrovolnické aktivity. Dobrovolnictví má také své jednoznačné místo v národním hospodářství nového tisíciletí, jelikož může být vhodným doplňkem ba alternativou k éře automatizace a robotizace a s tím spojené transformace pracovního trhu, ale může představovat též způsob aktivního a smysluplného trávení volného času, kterého navíc podle všech předpokladů bude jednotlivcům nadále přibývat. V neposlední řadě bylo poukázáno na to, že i dobrovolnictví lze zachytit a vyčíslit v makroekonomických veličinách, byť přímo neprochází trhem ani daňovým systémem – přesto představuje přidanou hodnotu podobně jako činnosti odváděné v rámci domácnosti jejími členy.

Praktická část byla zaměřena na případovou studii menšího města Štětí v severních Čechách, které má samo o sobě řadu sociálních problémů už tím, že patřilo do bývalých Sudet a jeho poválečný vývoj byl spojen s několika etapami výstavby a rozšiřování výrobního závodu papíren, s čím byl spojen též příliv velkého množství pracovníků a jejich rodin z různých koutů tehdejší republiky. Spíše dělnický charakter města a vykořeněnost většiny obyvatel je tak jednou z hlavních příčin, že je zde méně rozvinutá občanská společnost a nízké zapojení místních občanů do veřejného života (participace).

Právě rozvoj dobrovolnictví může spolupůsobit jako důležitý faktor aktivizace místního společenství, což je dále prokázáno v závěrech případové studie. Ta se zaměřila na popis procesu vzniku spolku Dobro-volně z. s., který se v místních poměrech nově etabloval jako dobrovolnické centrum mikroregionálního významu (především mikroregion Podřipska). Zkoumání bylo založeno především na výpovědích hlavních aktérů formou nestandardizovaných rozhovorů, ale vycházelo i z dostupných veřejných zdrojů (články, reportáže, internetové diskuse apod.) a interních dokumentů organizace.

V práci jsou dále popsány klíčové projekty nově založeného dobrovolnického centra, které se podařilo uskutečnit nebo rozběhnout za necelý rok jeho existence, včetně jejich dopadů na místní společenské dění a zapojení jednotlivých cílových skupin. Vyhodnocen je rovněž potenciál podpory a spolupráce s různými dalšími subjekty a institucemi na místní i regionální úrovni – zejm. s podniky jako velkými zaměstnavateli, ale i drobnými živnostníky, se státní správou i místní samosprávou, s dalšími spolky a neziskovými organizacemi, se střešními organizacemi s regionálním nebo i celostátním působením apod.

Hlavní přínosy dobrovolnictví pro místní komunitu a region lze na základě zpracované případové studie města Štětí a v něm nově založeného spolku Dobro-volně shrnout do pěti základních okruhů:

1. Vznik nových aktivit a akcí na místní úrovni
2. Počet nově zapojených občanů a firem do dobrovolnických aktivit
3. Objem finančních prostředků získaných pro podporu místní komunity
4. Zvýšená sociální interakce a komunikace mezi občany
5. Zviditelnění města Štětí a posílení místního patriotismu

Dobrovolnické aktivity mají tudíž zcela jednoznačně pozitivní vliv na aktivizaci místních obyvatel a jejich participaci na komunální úrovni. Nezbytnou podmínkou pro udržení zájmu místních občanů jakož i garancí kvality zajišťovaných služeb v oblasti dobrovolnictví je institucionalizace a profesionalizace dobrovolnictví v podobě plnohodnotného dobrovolnického centra s kvalifikovaným koordinátorem (lépe koordinátory) dobrovolnických aktivit placeným na plný úvazek a několika akreditovanými dobrovolnickými programy. Limitujícím faktorem pak naopak může být nedostatek finančních prostředků potřebných na zajištění chodu dobrovolnického centra včetně zaplacení alespoň jednoho zaměstnance v podobě koordinátora na plný úvazek.

Závěrem lze shrnout, že rozvoj dobrovolnictví má ve Štětí poměrně velký potenciál vyjádřený též tím, že i největší zdejší zaměstnavatel – firma Mondi a. s. – nabízí svým zaměstnancům možnost zapojit se do dobrovolnických aktivit i v rámci své pracovní doby, jelikož jim umožňuje věnovat ročně až dva pracovní dny dobrovolně ve prospěch rozvoje své komunity, a přitom je mít proplaceny ve mzdě. Podobně se Městský úřad Štětí zapojil do projektu „Dobrovolnictví ve veřejné správě“ a nabádá své zaměstnance, aby i oni realizovali smysluplné dobrovolnické aktivity. Dobrovolnickému centru pak připadne klíčová úloha, a sice zprostředkovat těmto zájemcům o dobrovolnické aktivity zase subjekty a místa, kde pomoc dobrovolníků potřebují.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

ČESKÁ KANCELÁŘ PROGRAMU CULTURE NÁKLADEM INSTITUTU UMĚNÍ. *Dobrovolníci pro kulturu, dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. 1. vyd. Ateližeur Půda/ Tiskárna Daniel 2011. 132 s. ISBN 978-80-7008-268-3

DLOUHÁ, Regina; JEŽKOVÁ, Zuzana; CAHA, Milan. *Dobrovolnictví a dárcovství – interaktivní lekce*. Praha: ICN, o. p. s., 2001.

FRIČ, Pavol, POSPÍŠILOVÁ, Tereza. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v České republice na začátku 21. století*. 1. vyd. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.

FRIČ, Pavol, VÁVRA, Martin. *Tři tváře komunitního dobrovolnictví*. 1. vyd. Praha: Agnes o. s., 2012. ISBN 978-80-903696-9-6

GALLO, Carmine. *Pět hvězd*. 1. vyd. Praha: Dobrovský s.r.o.2018. ISBN 978-80-7585-041-6

INFORMAČNÍ CENTRUM NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ kol. *Dobrovolnictví v neziskových organizacích*. 1. vyd. Praha: ICN, o. p. s. 2001. ISBN 820-86423-05-0

PIECHOWICZ, Kateřina. *Pomáhat je radost*. 1 vyd. Frýdek-Místek: Občanské sdružení ADRA, 2012.

MĚSÍČNÍK ČESKHO STATISTICKÉHO ÚŘADU. *Statistika & My*. Ročník 7. 03/20017

SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ Z INTERNETOVÉ DISKUSE CVNS. *Definice neziskového sektoru*. 1 vyd. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005. ISBN 80-239-4057-0

ŠOJRODOVÁ, Michaela. *Dobrovolnictví za našimi hranicemi, příklady dobré praxe*. In: *Dobrovolnictví bez hranic. Sborník z konference*. 1. vyd. Kroměříž: Klub UNESCO Kroměříž, 2007.

TOŠNER, Jiří, SOZANSKÁ, Olga. *Dobrovolnictví a metodika práce s nimi*. 1 vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-514-8.

Oficiální dokumenty:

Česko. Zákon č. 198/2002 Sb. ze dne 1. ledna 2003 Zákon o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů

Česko. Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2007 Zákon o sociálních službách

Interní dokument:

Formulář. Žádost o dataci na projekt Sousedská zahrada podpořený Nadce Via.

Internetové zdroje:

ADRA. [online]. [cit. 2019-2-27]. Dostupné z: https://www.adra.cz/o-nas/kontakty-adra/dobrovolnicka-centra?fbclid=IwAR1bLEpNVknfEX1NB_En_Ed9F1728aL6mFfhJHotYNHsGzuB12LEQb_Bzks

Aktuálně.cz. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/domaci/babis-sliboval-analyzu-neziskovek-snaha-dokument-ziskat-ziskat-ukaz/r~2146d90c0e9b11e9af000cc47ab5f122/?fbclid=IwAR2AgvZd_aP2He25GVim6_PoIhuhTzzGfkYQR9i83lGrV3nKsxfZXpl8w&redirected=1551275018

ANNO ČR. [online]. [cit. 2019-2-27]. Dostupné z: <http://anno-cr.cz/vyjadreni-anno-cr-k-neexistujici-analyze-financovani-neziskovych-organizaci/>

Arnika. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: <https://arnika.org/o-nas-2>

České noviny. [online]. [cit. 2019-2-27]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/csu-dobrovolnici-v-roce-2016-odvedli-praci-za-6-4-miliardy-kc/1681058>

Český červený kříž. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: <https://www.cervenkykriz.eu/cz/kdojsme.aspx>

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2018-5-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz>

Český statistický úřad. [online]. [cit. 2019-2-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/hodnota-dobrovolnicke-prace-vzrostla>

Dotační info. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/dotace-na-zamestnance-v-usteckem-kraji/>

Fedo. [online]. [cit. 2019-2-16]. Dostupné z: <https://www.fedo.cz>

Hest. [online]. [cit. 2019-2-16]. Dostupné z: <http://hest.cz/cz/co-delame/cena-kresadlo>

Hest. [online]. [cit. 2019-2-27]. Dostupné z: <http://hest.cz/cdn/public/koo-dobr-letak.pdf>

Indexsda. [online]. [cit. 2019-2-27]. Dostupné z: <https://www.inexsda.cz/o-nas>

MAS Podřipsko. [online]. [cit. 2019-3-9]. Dostupné z: <http://maspodripsko.cz/realizovane-projekty/monitoring-a-evaluace/>

MAS Podřipsko. [online]. [cit. 2019-3-9]. Dostupné z: <http://maspodripsko.cz/o-nas/o-nas/>

MAS Podřipsko. [online]. [cit. 2019-3-9]. Dostupné z: <http://maspodripsko.cz/realizovane-projekty/osvojovani-schopnosti/>

MAS Podřipsko. [online]. [cit. 2019-3-13]. Dostupné z: <http://maspodripsko.cz/strategie-2014-2020/podpora-komunitniho-zivota-na-podripsku/>

Město Štětí. [online]. [cit. 2019-1-9]. Dostupné z: <http://www.steti.cz/docud/zdrave-mesto-2013/deklarace-zm-steti.pdf>

Město Štětí. [online]. [cit. 2019-1-9]. Dostupné z: http://www.steti.cz/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,221/Itemid,334/

Město Štětí. [online]. [cit. 2019-4-2]. Použit dokument: Zpravodaj města Štětí: Ročník 15, Prosinec 2017, číslo 12. Dostupné z: http://www.steti.cz/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,282/Itemid,303/

Nadace Via. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: <https://www.nadacevia.cz/jak-pomoci/>

Nadace Via. [online]. [cit. 2019-3-7]. Dostupné z: <https://www.nadacevia.cz/o-nadaci-via/>

Naděje. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: https://www.nadeje.cz/ustredi_nadeje

Naerasmusplus. [online]. [cit. 2019-3-5]. Dostupné z: <https://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/>

Národní soustava povolání. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/koordinator-dobrovolniku>

Náradí Šilová. [online]. [cit. 2019-2-16]. Dostupné z: <http://naradisilova.freepage.cz/historiefirmy>

Neziskovky.cz. [online]. [cit. 2019-2-17]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/data/Statistika%20poctu%20nestatnich%20neziskovych%20organizaci%202014_2016_duben2017txt16852.pdf

Obchodní rejstřík justice. [online]. [cit. 2019-2-4]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=1002310&typ=UPLNY>

Obchodní rejstřík justice. [online]. [cit. 2019-2-4]. Použit dokument: Stanovy společnosti. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=51622705&subjektId=1002310&spis=1105181>

MPSV. [online]. [cit. 2019-2-12]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/apz/supm>

Nestandardizované rozhovory:

RESPONDENT A, informace poskytla místopředsedkyně spolku Dobro-volně, z. s. [2019-1-8].

RESPONDENT B, informace poskytl zaměstnanec/koordinátor spolku Dobro-volně, z. s. [2019-1-16].

RESPONDENT C, informace poskytl pracovník pro vztah s veřejností firmy Mondi [2019-2-11].

8 Přílohy

Příloha 1 - Tříkrálová sbírka	86
Příloha 3 - Zahrada u DsChB ve Štětí.....	86
Příloha 2 - Vyvýšený záhon u DsChB	86
Příloha 4 - slavnostní otevření kanceláře spolku	87

Příloha 1 - Tříkrálová sbírka

Příloha 3 - Zahrada u DsChB ve Štětí

Příloha 2 - Vyvýšený záhon u DsChB

Dobrovolnické centrum ve Štětí otevřelo novou kancelář

Štětí – Na slavnostním otevření DC Dobrovolně oficiálně Eva Hadašová v zastoupení Charity České republiky předala spolku Dobrovolně dva invalidní vozíky pro štětské seniory, kteří jsou méně mobilní. Finanční prostředky na vozíky byly vybrány prostřednictvím Tříkrálové sbírky ve Štětí. Vozíky budou k dispozici v domě s chráněnými byty ve Štětí. Akci zpestřila 15letá dobrovolnice Tereza Prošková se svou mladší sestrou Natálkou Proškovou vystoupením pole dance. (mk)